

VIHARK

LETO XXXIV. / ŠTEVILKA 6, 7, JULIJ, AVGUST 2002 / POŠTININA PLAČANA PRI POŠTI 2380 SLOVENJ GRADEC / CENA 500 TOLAR

**GOZDNO
GOSPODARSTVO
SLOVENJ GRADEC**

DIREKTOR GOZDNEGA GOSPODARSTVA
SLOVENJ GRADEC SILVO PRITRŽNIK PRŽIGA KO

OGIARSKA KOPA, SIMBOL MISLINIŠKEGA PRAZNOVANJA

ZMAGOVALNA EKIPA
GOZDARJI IZ RADELI OB DRAVI

ZMAGOVALNA EKIPA - GOZDARJI IZ RADELI OB DRAVI

V OKVIRU KMECKIH IGER, SO TEKMOVALCI IZ ZAVRS
PRIKAŽALI NOČNO MLACEV ŽITA

DRAGO URH IZ RADELI JE HITRO PREŽAGAL HILOD

MISLINICANI SO PRAZNOVALI

Pomlad se je že krepko prevesila v poletje, katero nič kaj ne skopari z visokimi temperaturami. Ta vročina je lahko prijetna, če se znaš na prijeten način zavarovati pred njo. Tako je tudi s Tonko Modic, našo gozdarsko dolgoletno sodelavko, ki že tri mesece uživa zasluženi pokoj ali na sprehodu s svojim najmlajšim vnukom pod krošnjami dreves ali aktivno razmišlja v senci trsov na Zbelovski gori, kjer je podedovala manjši vinograd, o prijetnostih v času dolgoletnega aktivnega gozdarjenja v gozdnogospodarski območni enoti Slovenj Gradec. V gozdarstvu je Tonka delala aktivno 35 let. Le kaj je pripeljalo Pihlarjevo Tonko izpod vinogradov Pihlarjeve gorce v bližini Žic v gozdnato Koroško? Morda skrb in ljubezen Tonkine mame, ki je kljub revščini omogočila Tonki nadaljevanje šolanja v Srednji kmetijski šoli Mariboru, verjetno pa ljubezen do narave - še posebno pa do gozda in gozdarjev! Tonki ostaja ekskurzija v Kamniško Bistrico v prijetnem spominu, saj je tam srečala prijetnega študenta gozdarstva Toneta. Kamniška Bistrica je poznana po številčnih klopih. Tako kot se klopi trdno združijo z gostiteljem, tako trdno sta že kot študenta gozdarstva zaživela Tonka in Tone. Tonka se je vpisala na gozdarstvo leta 1961. Nekaj predmetov je poslušala s Tonetom skupaj, saj je bil takratni študij gozdarstva organizirano stopenijsko, kot študentka se je s Tonetom poročila in z njim zajadrala v Radlje. 15. septembra 1966 je Tonka pričela s pripravništvom v GG Slovenj Gradec.

Po letu 1968 je prevzela revir na Sv. Antonu na Pohorju. Kot dobra mati je imela tudi smisel in dober čut za gozdnogojitvene prijeme predvsem pa nego gozda. Leta 1971 je vzela vajeti v svoje roke na področju gojenja in varstva v takratnem gozdarskem obratu v Radljah. V letu 1976 je prišlo do reorganizacije gozdarske službe v okviru gozdnih gospodarstev na TOK-e in TOZD-e. Tonka je postala referentka za gojenje in varstvo gozdov v TOK Radlje. Spoznala je, da sta gozd in pohorski kmet tesno med seboj povezana. Gozd daje kmetom materialno in socialno varnost. Kmeta kot lastnika gozdov je potrebno dodatno izobraževati, potrebno pa je bilo poskrbeti za razvoj gozdnatega podeželja. In v Koroški krajini so prav gozdarji prvi poskrbeli, da so kmetije ostali na kmetijah. Pričeli so z izgradnjo gozdnih cest, ki povezujejo posamezne kmetije z dolino, poskrbeli so za razne kredite za izgradnjo in obnovo novih hlevov in stanovanjskih hiš. Na samotne celke so privabili prve turiste. Prav Tonka je bila ob pokojnem gozdarju Dušanu Dretniku pionirka v radeljskem predelu območja na področju razvoja podeželja in kmečkega turizma. Bila je v veliko pomoč kmetom tako pri rednem delu v gozdu kot na kulturnem področju.

Gozdarstvo je že od nekdaj na prepihu. Tako je prišlo leta 1991 do ponovne reorganizacije. Ukinjeni so bili TOK-i.

U V O D N I K T O N K I N SKOK V POKOJ

Tonka je postala revirna gozdarka v takratnem Gozdnem gospodarstvu. Maja 1994 je prišlo do korenitih sprememb v gozdarstvu. Gozdarska služba je bila reorganizirana na javno gozdarsko službo in izvajalska podjetja (GG-ji, gozdarske zadrage, kmetijsko gozdarske zadrage). Tonka je v Krajevni enoti Radlje prevzela vodstvo nad revirnimi gozdarji. Organizirala in skrbela je za delo v zasebnih in državnih gozdovih. Pomembna pa je bila tudi njena skrb za izobraževanje tako lastnikov gozdov kot zaposlenih v Zavodu za gozdove Slovenije. Bila je prva moderatorica na tem področju. Tonka je zapustila aktivne gozdarske vrste, kljub temu pa jo bomo še z veseljem sprejeli medse, saj nam bodo njene strokovne izkušnje zelo koristile še pri našem nadaljnjem delu.

Tekst in foto:
GORAZD MLINŠEK

VLADIMIR PLANINŠEK

Vsako Drevo leta dobi nekajšno matično knjigo ali bolje rečeno osebno izkaznico, ki pomaga pri prepoznavanju posamezne drevesne vrste in hkrati izobrazuje in osvešča javnost.

Ker je Drevo leta 2002 Skorš pri nas dokaj nepoznana vrsta, jo podrobneje predstavimo.

Skorš (oskurš, oskoruš, oskoriš ali brekanica) z latinskim imenom *Sorbus domestica* spada v družino Rosaceae in je doma v srednji in južni Evropi od Španije preko Francije, Italije, Balkanskega polotoka, Krimskega polotoka vse do Kavkaza in Ukrajine. Redkeje ga najdemo v severni Afriki, Turčiji in Mali Aziji. Kot prenesena vrsta raste tudi v toplejših delih Evrope, predvsem v vinorodnih območjih, vendar le kot sadno drevo. Na primer v toplejših delih Nemčije so poznana nekaj sto let stara drevesa skorša. V Sloveniji ga najdemo v naravnih združbah na Koprskem gričevju in Beli krajini ter v večini vinorodnih krajev.

Skorš je predvsem sub-mediterranska in mediteranska vrsta, kljub temu, da prenese tudi do -30°C zimskega mraza. Vendar je zaradi svojega zgodnjega odganjanja zelo občutljiv na pozne spomladanske pozebe. Je svetloljubna in toplotljubna drevesna vrsta, ki za svojo rast potrebuje zračna, globoka in s hranili bogata tla.

Skorš je od 15 – 20 m izjemoma tudi do 30 m visoko drevo z ravnim deblom in pravilno oblikovano široko razraščeno krošnjo. Drevo v svoji zgodnji mladosti dokaj hitro prirašča, nakar se njegova višinska rast upočasni ter začne bolj debelinsko priraščati. Koreninski sistem je dobro razvit z globoko srčno korenino. Skorja je temno rjava do črnorjava razpokana do 2 cm debela. Popki so rumeno zeleni in lepljivi. Listi so lihopernati, premenjalno nameščeni, 15 – 20 cm dolgi, sestavljeni iz 11 do 21 podolgovatih ostro nazobčenih lističev. So temno zelene barve, ki se v jeseni prebarvajo v rumeno in tudi svetlo rdečo barvo. Nepoznavalci ga zaradi listov radi zamenjujejo za jerebiko.

Vsako leto, koncem meseca maja, ko poteka Teden gozdov, Zavod za gozdove Slovenije, območna enota Maribor, v sodelovanju z javnostjo, predvsem z osnovnimi šolami, izbere drevo leta. Pri tem sodelujejo centralna enota Zavoda za gozdove Slovenije in Biotehniška fakulteta – oddelek za gozdarstvo in obnovljive gozdne vire. Skupaj vsako leto izberejo drevesno vrsto, ki je prezrto, deloma neznano, poleg tega pa še lepo, cvetoče in koristno.

V letu 2002 je za drevo leta bila izbrana drevesna vrsta skorš (*Sorbus domestica*).

Cveti aprila, maja izjemoma tudi junija. Cvetovi so beli, dvospolni združeni v 6 – 10 cm široko socvetje podobno, kot pri jerebiki.

Plodovi so mesnati, pecljati od 2 – 4 cm debeli, okroglaste ali hruškaste oblike. Sprva so zelenkasti, ko dozorejo pa so rdečkasti ali rumeno rjavi rahlo oker pikčasti. V 1 kg je okoli 150 plodov. Plod vsebuje največ 6 pogostejše pa le nekaj semen. Seme je podolgovato, na vrhu zaostreno, temno rjave barve. Seme mora pred kalitvijo preležati, včasih tudi do dveh let. Glede na obliko in velikost plodov poznamo različne kultivarje. Predvsem so poznane *Sorbus domestica* »Pomifera« s plodovi podobnimi jabolkom in *Sorbus domestica* »Pyriformis« s plodovi podobnimi hruškam. Večina jih gojijo v prehrabene namene (priprava marmelad, kompotov, žganja, vina in drugih pijavč).

Škodljivcev in bolezni skorja da nima. Sovražnik je le pozen spomladanski mraz, ki povzroča pozebe. Liste in mlade poganjke zelo rada objeda divjad, zato moramo drevo pri posajevanju nujno zaščititi. Drevo skorša razmeroma dobro prenašajo onesnažen zrak.

Les skorša so zaradi njegove trdnosti in dragocenosti uporabljali v kolarstvu, sodarstvu, orožarstvu ter tudi za izdelavo glasbil in dragocenega pohištva. Danes drevesa skorša vse pogostejše sadimo tudi kot okrasna drevesa. ▲

UVAJANJE METODE 20 KLJUČEV PRI GOZDNEM GOSPODARSTVU SLOVENJ GRADEC

BRANE ŠIRNIK, univ.dipl.inž.gozdarstva, Zavod za gozdove Slovenije

Skupni cilj vseh ključev je preoblikovati organizacijo in jo držati v kondiciji, ter tako hitreje, ceneje in lažje zadovoljiti kupca in s tem povečati tržni delež podjetja. Pri uvajanju metode v podjetje so udeleženi vsi zaposleni. Brez usposabljanja, brez razmejitev obveznosti in odgovornosti med ljudi, ki sami ustvarjajo rezultate, uspeh ne more biti zagotovljen. Vseh 20 ključev skupaj vpliva na temeljne spremembe podjetja. Pozitivne spremembe na enem področju pozitivno vplivajo tudi na druga področja. Osamljeni poizkusi izboljšav običajno ne prinašajo trajnih učinkov. Tako je npr. izboljšanje kvalitete izdelkov ali storitev tesno povezano z vzdrževanjem strojev in naprav, z razvijanjem sodelovanja z dobavitelji, z delom v delovnih skupinah ipd.

Uvajanje metode 20 ključev okrepi organizacijo podjetja, poveča produktivnost, izboljša konkurenčnost, olajša delo in ustvarja prijetno delovno okolje.

Naše podjetje je bilo v tretji skupini izbrano na razpisu za sofinanciranje uvajanja metode s strani Ministrstva za gospodarske dejavnosti. Na uvodni delavnici v mesecu januarju smo s pomočjo svetovalcev podjetja Deloitte & Tuche izdelali prvo oceno podjetja s pomočjo katere se bomo primerjali z drugimi podjetji in spremljali naš napredek.

Na podlagi začetnih ocen in rezultatov ankete glede prednosti in pomanjklivosti obstoječe organizacije, smo se skupaj s svetovalci odločili za štiri prioritete ključev, ki jih bomo v podjetju začeli uvajati že v letošnjem letu. Ta področja zajemajo:

Aktivnosti v delovnih skupinah (3.ključ)

Čiščenje in organiziranje

(1.ključ)

Organizacija sistema in vodenja s cilji (2.ključ)

Organizacija delovnega časa (10. ključ)

Pri dosedanjih aktivnostih smo določili strokovnjake za posamezne ključev (področja), določili vodje delovnih skupin in za vse

Metoda 20 ključev je mednarodno razširjena in priznana metoda stalnih in nadzorovanih sprememb v podjetju, ki omogočajo preživetje in napredek v današnjem svetu naglih sprememb. Sistem zajema 20 področij izboljšav, ki so potrebna za povečanje produktivnosti in zadovoljstva tako zaposlenih, kot tudi kupcev in dobaviteljev.

Delovna skupina na Melesu.

Delovna skupina uprave.

zaposlene določili delovne skupine.

Skupaj s svetovalci smo opravili izobraževanje za dva temeljna ključa: za čiščenje in organiziranje (ključ 1) in za delo v delovnih skupinah (ključ 3).

V mesecu juliju je potekalo začetno izobraževanje tudi za področje 2.ključa (Organizacija sistema in vodenje s cilji).

Začetek uvajanja prvega in tretjega ključa

Konec julija smo navkljub dopustniškemu času pričeli s konkretnim uvajanjem dveh temeljnih podpornih ključev celotne metode. Prvih šest skupin zaposlenih na lokacijah na Centralnem lesnem skladišču v Otiškem vrhu, na Melesu v Radljah in na Upravi v Slovenj Gradcu je bilo seznanjeno z osnovnimi načeli obeh področij. Vodje posameznih ključev so si skupaj s člani delovnih

skupin določili termine, kdaj bodo izdelali konkretne akcijske načrte za aktivnosti na področju čiščenja in organiziranja ter aktivnostih pri delu v delovnih skupinah in pričeli z aktivnostmi, ki jih predlaga metoda 20 ključev na obeh področjih.

Ključ 1:

Čiščenje in organiziranje

Čisto in sistematično urejeno delovno okolje je nedvomno predpogoj za učinkovito in varno delo. Ni slučaj, da je prvi ključ eden od temeljev oz. podpornih stebrov celotnega sistema 20 ključev. Bistvo sistema tehnik čiščenja in organiziranja je olajšano delo brez povečanja delovnih bremen. Z uvedbo prvega ključa naj bi se bistveno povečala dinamičnost in energija delovnega mesta, tako da le-to postane prijetno in funkcionalno. Ljudje naj bi bili na svoja delovna mesta ponosni in s tem se bo povečala tudi njihova produktivnost.

Orodja, ki jih predvideva metoda pri aktivnostih čiščenja delovnega mesta se izvršajo po znanem vrstnem redu od identifikacije in odstranitve nepotrebnih stvari, sistematičnega organiziranja stvari, ki ostanejo in njihovega rednega čiščenja, pa vse do trajnega in sistematskega vzdrževanja čistoče, ko le-to postane sistem vsakdanje delovne etike v podjetju. Smisel je v olajšanju vsakodnevne dela in v zagotovitvi večje varnosti. Svetovne izkušnje kažejo, da utrjen delavec ni varen delavec.

Ključ 3:

Aktivnosti v delovnih skupinah

Aktivnosti v delovnih skupinah igrajo odločilno vlogo pri izboljšavah na delovnih mestih. Konkurenčnost organizacije je v veliki meri odvisna od sodelovanja, predanosti in inovativnosti vseh zaposlenih. Znotraj delovnih skupin se vzpostavi specifično skupinsko vzdušje. Skupina je prostor izmenjave izkušenj in informacij, znotraj nje se razvije podpora in sodelovanje. Delovno mesto postane prijetno okolje, kjer se vzpostavi vzdušje zaupanja, samoiniciative in samopotrjevanja. Z rednim sestajanjem se razvije normalna in ustvarjalna komunikacija. Zaposleni dobijo občutek varnosti, pripadnosti in potrebnosti, kjer se ne ceni le njihova fizična moč temveč predvsem tudi njihov razum.

Znano je, da se izboljšave dogajajo na nivoju celotnega podjetja, izboljšave na delovnih mestih, ki zadevajo člane skupin, pa uvajajo kar delavci sami. Člani skupin lahko skupno prispevajo svoje izkušnje in mnenja za identifikacijo, uvajanje in pregled izboljšav na delovnih mestih. Aktivnosti majhnih delovnih skupin omogočajo zaposlenim, da prispevajo in usmerjajo svoje intelektualne sposobnosti k uspehu celotne delovne organizacije. Odgovornost zaposlenih raste, če ustvarimo možnosti, da sami ustvarjajo spremembe in rešujejo probleme. Zaradi stalnih izboljšav kvalitete se zmanjšajo stroški, skrajšajo dobavni roki in poveča morala zaposlenih.

Metoda 20 ključev z izdelanimi orodji za organiziranje dela v majhnih delovnih skupinah in z izgradnjo sistema stalnih izboljšav vzpodbuja ustvarjalnost in modrost zaposlenih ter privede do izboljšav prav tam, kjer so resnično potrebna. »Ko normalni ljudje sestavijo tim, so skupaj sposobni nenormalnih dosežkov!«

OSREDNJA SLOVESNOST OB TEDNU GOZDOV

PETER CESAR, univ.dipl.inž.gozdarstva, Zavod za gozdove Slovenije, Območna enota Slovenj Gradec

Že kar nekaj let zapored ob tednu gozdov zaposleni na Zavodu za gozdove organizirajo različne prireditve po vsej državi. Gozdarji tudi na ta način skušajo še bolj približati in seznaniti množice o pomenu gozda. Gozd niso le kubiki lesa, temveč še vse kaj več.

Širša javnost se vse bolj zaveda vseh varovalnih in socialnih funkcij gozda.

Letošnja osrednja prireditev ob tednu gozdov je bila na Dolah pri Litiji, kjer so tamkajšnji gozdarji ob pomoči in sodelovanju kolegov iz nekaterih drugih območnih enot predstavili del aktivnosti Zavoda za gozdove.

Med ostalimi so sodelovali gozdarji z našega območja, združeni v gozdarskem pevskem zboru "Stezece". Zbor je v letu dni svojega delovanja, s svojo ubrano pesmijo že nastopil na več manjših prireditvah na našem območju.

Prav tako so se s svojim delom predstavili člani študijskega krožka s Krajevne enote Radlje, s svojo delavnico o "Kozjaških šintlih".

Slavnostni govornik na prireditvi je bil sam kmetijski minister Franci But, svoj pozdravni govor gozdarjem in ostalim udeležencem prireditve pa je imel tudi direktor Zavoda za gozdove Andrej Kermavnar.

Visoki gostje: kmetijski minister F. But, državni sekretar za gozdarstvo J. Sterle, direktor ZGS A. Kermavnar (tretji, četrti in peti od leve proti desni)

Foto ▲▼ Peter Cesar

Kmetijski minister pri gozdarskem opravilu

Nastop gozdarskega zbora "Stezece"

KMETIJA "MEŽNARC"

MATJAŽ KONEČNIK, inž.gozdarstva, Zavod za gozdove Slovenije, Območna enota Slovenj Gradec

Današnje neusmiljeno in potrošniško divjanje za boljšim in lažjim življenjem pa nam ne nudi samo lepih in dobrih strani, temveč tudi človeku zahrbtno in nevidno, večkrat nezdruživo in nevarno stvar, ki jih človek in človeški rod plačuje z različnimi boleznimi, ki so po vsej verjetnosti posledica našega nezdruživega načina življenja, prehranjevanja in še marsikaj drugega. Zato je čas, da malo umirimo samega sebe, se malo ustavimo in začnemo bolj upoštevati prvobitne naravne zakonitosti, ki so nam navsezadnje tudi omogočile, da smo prišli na višjo stopnjo življenja. Vsi se sicer zavedamo, da se nekaj mora spremeniti, ali pa bomo to storili, je seveda največkrat odvisno od nas samih.

Ko po označevanju drevja za posek, ali drugem opravilu z gospodarjem sedež za mizo, pogovor nehote zaide v prihodnost in dnevne težave. Gozdovi imajo pri tem še posebno mesto. Zaenkrat lepo uspevajo, kljub temu, da vanje ne posegamo tako nasilno, kot na kmetijske površine. Z optimalnim gospodarjenjem še ni porušeno sožitje

Človeški rod se je razvijal in ohranjal skozi tisočletja s svojim umom, trdoživostjo in zmožnostjo prilagoditve naravnim zakonitostim. Zato je prav, da naravo spoštujemo, jo ohranjamo, varujemo in dela z njo v skladu z njenimi nepisanimi pravili, zakonitostmi in njenimi na daljši rok preizkušenimi metodami.

Anton in Ivica Grobelnik pred svojo urejeno domačijo.

VIHARNIK

Izdaja:
Gozdno gospodarstvo Slovenj
Gradec, d.d.
2380 Slovenj Gradec, Vrančev trg 1
Telefon: 88/ 43-332,
faks: 88/ 42-684
E-mail: viharnik@gg-sg.si
Direktor: Silvo Prižrnik,
univ.dipl.inž.gozd.
Odgovorna in glavna urednica:
Ida Robnik
Uredniški odbor: Ida Robnik,
Gorazd Mlinšek, Brane Širnik in
Marlena Humek
Likovna urednica in grafično
oblikovanje: Marlena Humek
Priprava za tisk:
Forma Hutter, Maribor
Tisk: ZIP CENTER, Ravne na
Koroškem
Vse pravice pridržane,
© Gozdno gospodarstvo Slovenj
Gradec 2002.
Fotografije © avtorji

Avtor fotografij na naslovnici
Franc Jurač

vseh avtohtonih drevesnih in rastlinskih vrst. V gozdu ne poznamo »plevelov«, ki jih je treba zatreti, ker pač ne prinašajo ekonomskih učinkov, imajo pač druge vloge, ki so povezane z delovanjem v ekosistemu. Podrast ima enake življenske možnosti kot mogočno drevo nad njimi, seveda tam, kjer to ne vpliva na ostale dejavnike pri gospodarjenju z gozdom. Prav tako ima gozd tudi nepopisno vlogo pri ohranjanju, čiščenju, zadrževanju in oddajanju pitne vode. Prizadevajmo si, da bodo te naše lepe hribovske kmetije preživele, ko bo morda že vse drugo osivelo in zašlo s prave poti.

Zadnjih nekaj let se tudi v Slovenskem prostoru premika nekaj na boljše. Omogočili so številnim kmetijam, da se delno vračajo na prvobitne načine kmetovanja in država namenja več sredstev za razvoj podeželja. Ena izmed takšnih je tudi kmetija Antona Grobelnika p.d. Mežnarca na Kozjaku, ki ima med drugim tudi certifikat za bio pridelavo hrane. Pred 12 leti se je na to posestvo priženil sedan-

ji gospodar Anton Grobelnik. Skupaj z ženo Ivico in taščo Ivano ter dvema šoloobveznima hčerkama pridno posodablja kmetijo, dograjujejo gospodarsko poslopje ter obnavljajo strojni park. Kmetija je tipična oblika celka, kar je značilno za naše kraje. Velika je cca 27 ha, od tega je gozdnih površin 19 ha. Leži na nadmorski višini 650-848 m, obrnjena je proti jugu, jugovzhodu in malo tudi proti jugozahodu. Jugovzhodni del kmetije leži na strmejšem pobočju. Glede na socialno ekonomski tip je to prava mešana kmetija, kar pomeni, da se eden od članov preživlja izključno s kmetijstvom. V tem primeru je to gospodar Anton, medtem, ko se vozi žena v službo v Velenje.

Lastnik kot dober in napreden gospodar se z veseljem udeležuje raznih seminarjev, tečajev in drugih izobraževanj, kar je seveda v današnjem času informatike in naglih sprememb zaželeno in tudi potrebno.

Poleg gozda in s tem povezano pridobivanje gozdnih lesnih sortimentov, mu je glavni vir dohodka še živinoreja (pred-

vsem vzreja pitanega goveda in telic), še bio pridelava vrtnin, (predvsem razne zelenjave). Izdelke zaenkrat še mora sam plasirati na tržišče, kar je seveda dodatna obremenitev in izguba časa. Vsi seveda upamo, da se bodo tudi tukaj razmere počasi uredile in moramo dati čas čas.

V času, ko imamo probleme zaraščanja višje ležečih in strmih predelov, je zato še bolj dobrodošel in občudovanja vreden poiskovan vračanja na stare načine kmetovanja, ki so že v preteklosti preživele veliko večje število ljudi na kmetijah kot pa danes.

Prepozno bo tarnati za posledicami, ko bodo te tako hude, da se več ne bodo dale popraviti.

Naša naloga je, da naravo pustimo vsaj takšno, kot smo jo podedovali, če ne že boljše, zato pa je ena izmed možnosti sonaravno kmetovanje na območjih, ki so za večjo intenzivno proizvodnjo manj zanimiva, s pomočjo države pa bi se ob vseh pozitivnih dejavnostih s tem ohranjalo še prebivalstvo, ki tam živi. Ena takih je tudi kmetija »Mežnarc«.

INFORMATIVNI GOZDARSKI STORŽI V JUNIJU

GORAZD MLINŠEK, univ.dipl.inž.gozdarstva, Zavod za gozdove Slovenije, Območna enota Slovenj Gradec

Mesec maj se je poslovil od nas, z njim pa tudi cvetenje spomladanskih rož. Cveti pa tudi gozdno drevje, katerih cvetove oprašuje, poleg žuželk, tudi veter. Letošnje cvetenje gozdnega drevja ni bilo popolno. Za zagotavljanje semen za drevesnice in nadaljnjo umetno obnovo gozdnega drevja, so gozdarji izločili in izločajo posamezne vitalne in kvalitetne dele sestojev za semenske sestoje gozdnega drevja. Izločeni so semenski sestoji za posamezne drevesne vrste, s katerih v času polnega obroda nabirajo drevesničarji seme za posamezne drevesnice. V spomladanskem in zgodnje poletnem času smo izvršili pregled in popis cvetenja in semenenja gozdnega drevja v semenskih sestojih. Glede na opažanja jakosti cvetenja, predvidevamo, da bo obrod posameznih drevesnih vrst (smreka, rdeči bor, macesen, veliki jesen, gorski javor, ...) v semenskih sestojih slab do srednje močen.

Po petnajstih letih se je ponovno pojavilo zelo intenzivno sušenje vrhov v zgornji Mežiški dolini. Sušenje vrhov gozdarjem ni neznan, saj so gozdarski strokovnjaki intenzivno raziskovali ta pojav na področju grebena Smrekovca (okoli leta 1980) in po letu 1985 na področju Plata in Žerjava. To območje je bilo zelo po plinu ogroženo, drevje je fiziološko opešalo, v času suše pa je prišlo do hitrega sušenja vrhov. Zelo intenziven pojav sušenja smrekovih vrhov, delno pa tudi macesna, je letos opazen v Topli in Koprivni, delno pa tudi drugje po območju. V zelo kratkem času (14 dni) se je mnogim smrekam posušil vrh (1 m in več oz. zadnji štirje in več letnih višinskih poganjkov). Največ suhih vrhov imajo smreke, ki imajo popolnoma sproščene krošnje v zgornjem sloju. Vzrok za sušenje vrhov naj bi bila lanskoletna pa tudi letošnja delna suša. Vendar na terenu opažamo, da se intenzivno sušijo vrhovi tudi smrekam, ki rastejo v vznožju pobočja, kjer so rastišča vlažna. Drevesa, katera rastejo na dobrih in vlažnih rastiščih, so lahko bolj »razvajena« in jih dolgoročni sušni šok bolj prizadene, kot pa drevesa

Neurje z kot jajce veliko točo je 16.7.2002 prizadelo območje radeljskega Pohorja med Pungartom in Črnim vrhom.

Foto ▲▼ Janez Skerlovnik

Tudi na radeljski strani Črnega vrha na Pohorju so v neurju odvečne nevihtne vode zelo poškodovale gozdno cesto Kralj - Kuhelska planina.

na suhih pobočjih. Fiziološka opešena drevesa so dobra vaba za lubadarja, vendar v do sedaj pregledanih vrhovih posameznih dreves napad malega lubadarja ni bil močan. Drevesa so še tako vitalna, da s smolo zalijejo lubadarje, suhi vrh pa lahko nadomestijo stranske veje z zadnjega živega vretena vej in se zasučejo navzgor. Nadaljnja opazovanja in pregled vzorcev suhih vrhov na Gozdarskem inštitutu nas bodo seznanila o detaljnejših vzrokih in nadaljnjih ukrepanjih.

So pa polne kontrolne lovne pasti za ulov lubadarja. Visoke temperature so zelo primerne za razvoj podlubnikov. Opažamo zelo močan nalet malega lu-

badarja. Zato prosimo vse lastnike gozdov, da so pri pregledu svojega gozda pozorni na suha, porumenela in zelo osuta smrekova drevesa in svoja opažanja takoj sporočijo svojemu revirnemu gozdarju. Sanacijo oz. posek lubadarskih žarišč je potrebno takoj izvesti. Zelo pomembna so tudi nadaljnja ukrepanja za preprečitev številčnosti in širjenja te male žuželke, ki v primeru zelo povečanega števila postane sovražnik smrekovih gozdov, pa tudi gozdarjev in lastnikov gozdov.

Tudi letošnje poletje ni brez ekstremov. V popoldanskih urah 16. junija so bili kmetje na področju Črnega vrha (na radeljski in mislinjski strani Pohorja, Mali Mislinji in posameznih

predelih zgornjega dela Pohorja nad Mislinjo) pričali zelo uničujoči toči. Kot oreh debela toča je razbijala strehe, uničeni so bili poljedelski pridelki, okleščeno je bilo tudi gozdno drevje, posamezne gozdne ceste pa so bile močno izprane ali pa odnešene. Uničujoči vpliv toče bo vplival tudi na letni prirastek gozdnega drevja.

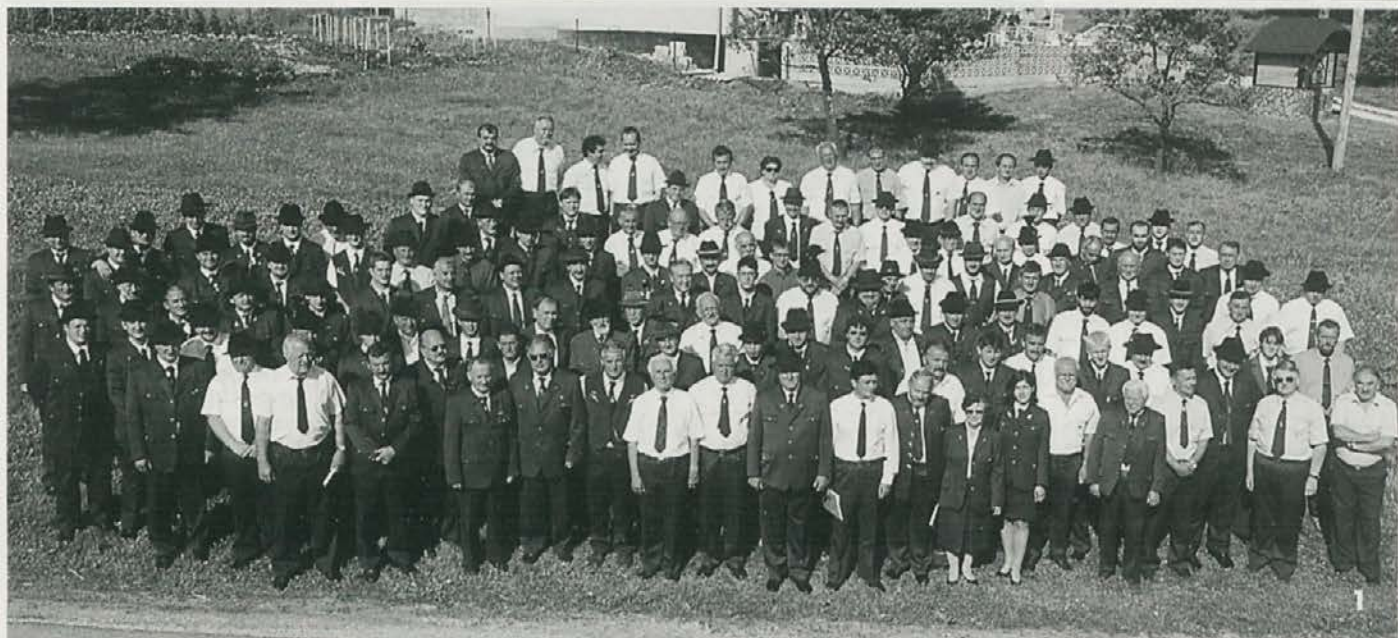
V juniju so se na vseh šolah zaprla šolska vrata, vendar so tik pred zaključkom nekateri učitelji in šolarji še zbrali toliko moči, da so izvršili načrtovane naravoslovne dneve v gozdu skupaj z gozdarji. Slovenjegraški gozdarji (KE Slovenj Gradec) so podajali pomembnosti vloge gozda med drevesnimi krošnjami Dobrave učencem Srednje ekonomske šole iz Slovenj Gradca. Mislinjski gozdarji pa so izvedli strokovno vodenje slovenjegraških gimnazijcev po okoliških gozdovih Grmovškovega doma na Pohorju. Naravoslovne ure so preživel s črnjanskimi gozdarji javorski učenci in malčki iz vrta v Javorju in Topli.

Zelo živahno pa je bilo 26. junija v Mislinji. V Občini Mislinja so v tem času praznovali svoj občinski praznik, kateri je trajal cel teden. Velik pečat je dal temu praznovanju tudi lovsko-gozdarski dan, katerega so organizirali lovci LD Mislinja skupaj z gozdarji Krajevne enote Mislinja (ZGS) in GG Slovenj Gradec. Poleg kulturnega programa, na katerem je sodeloval tudi gozdarski pevski zbor »Stežice«, so pripravili prikaz starih gozdarskih običajev in zanimivo tekmovalstvo v sekaških veščinah. Prireditev je v gozdarski Mislinji zelo uspela!

Smo v času dopustov in mnogi med nami se bomo podali po zanimivih gozdarskih in planinskih poteh. Vse bolj je obiskana tudi evropska pohodniška pot E-6, katera je speljana tudi po gozdovih našega območja. Lansko leto je bila pot na novo markirana, potrebno pa bo obnoviti vodnik. Zato smo gozdarji posameznih gozdnogospodarskih območij, skozi katera je speljana E-6, pričeli z intenzivnim zbiranjem in obnavljanjem podatkov o tej zanimivi poti. Tudi vam želimo, da se podate po tej slikoviti poti! ▲

GENERACIJA LOVSKIH PRIPRAVNIKOV 2002 USPEŠNO OPRAVILA VSE IZPITE

MILENA TRETJAK

Vsako leto se med ljudmi pojavi večje zanimanje za lovstvo. V letu 2002 pa je izpit iz lovstva opravljalo kar 47 lovskih pripravnikov. Kar polovica teh je bilo Korošcev, polovica pa Stajercev.

Letošnji pripravniki so pričeli s predavanji 23. februarja v Slovenski Bistrici, še pred tem pa so morali opraviti praktični del lovskega izpita. Med praktičnim delom so se tako naučili osnov gospodarjenja z divjadjo in loviščem, kako se izvaja lov z vsem kar k temu sodi, seznanili so s predpisi o lovstvu ter sodelovali pri prireditvah lovske družine.

Predavanja, ki so se pričela v februarju in so se odvijala vse sobote, pa so se za pripravnike zaključila konec maja. Izpiti, katere so opravljali sproti, pa 8. junija pred izpitno komisijo LZM, katero so sestavljali; mag. Dušan Dougan, prof. Branko Vasa in univ. dipl. ing. Dušan Leskovec.

Poleg organiziranih predavanj pa je potekalo tudi praktično delo. Se pravi ogled umetne vzreje fazanov v GL fazanarije Vurberg, praktični prikaz dela z lovskimi psi in izpit iz streljanja. Manjkala pa seveda tudi ni strokovna ekskurzija, katera je mlade pripravnike popeljala na ogled slovenskega lovskega Muzeja v Bistri in ogled gojitvenega lovišča LZS »Ljubljanski vrh«.

Izpite so torej vsi uspešno opravili, pa vendar je v vsaki generaciji nekdo, ki ga je vredno omeniti. Tako so v generaciji 2002 bili Teodor Horvat iz LD Laporje, Ivan Žižek iz LD Ruše in Boris Večko iz LD Strojna, kateri je vse izpite opravil z odličnim.

Opravljeno praktično delo in uspešno opravljeni vsi izpiti pa so lovske pripravnike pripeljali do podpisa slovesne zaobljube Etičnega kodeksa in seveda do podelitve spričeval. Spričevala pa so 25. junija 2002 prejeli kar vsi lovski pripravniki v Križeči vasi pri Studenicih. ▲

1. Lovski pripravniki generacije 2002- zdaj že uradno lovci, njihovi mentorji, starešine LD, predavatelji, predsednik za vzgojo in izobraževanje Branko Vasa, predsednik MB LZ Zoran Lešnik in predsednik KLZ Dušan Leskovec.
2. Nekateri vztrajni, takrat še lovski pripravniki, smo se zaključka predavanj razveselili kar ob zvokih harmonike
3. Pripravniki na izletu – ogled Muzeja v Bistri in ogled gojitvenega lovišča LZS »Ljubljanski vrh«; seveda v prisotnosti prof. Branka Vasa in harmonikaša oziroma ansambla.

Foto Milena Tretjak

"NOVA" GOZDARSKA INŽENIRJA

Janko MIKELN, univ.dipl.inž.gozd. in Vlado PETRIČ, univ.dipl.inž, Zavod za gozdove Slovenije, Območna enota Slovenj Gradec

BOJAN KOČNIK

Na Biotehniški fakulteti na oddelku za gozdarstvo je 3. junija 2002 diplomiral Bojan Kočnik in pridobil naslov gozdarski inženir.

V diplomskem delu za višješolski študij z naslovom Tehnologija pridobivanja lesa v gospodarski enoti Ravne je prikazal, kako poteka proces pridobivanja lesa v tej enoti. V delu nas je seznanil s pridobivanjem lesa ne glede na to, kdo so lastniki gozdov, kakšna delovna sredstva imajo in kakšno tehnologijo za delo v gozdu uporabljajo. Izvedemo tudi, kdo so izvajalci del, kakšni so njihovi učinki, čas sečenj in tudi kdo so uporabniki lesa v gospodarski enoti Ravne.

Z anketo, ki je sestavni del naloge, je zbral veliko uporabnih podatkov. Skoraj polovica lastnikov gozdov se ne čuti dovolj usposobljena za izvajanje del v svojih gozdovih, zato delo opravijo drugi kmetje v okviru medoseske pomoči ali delo oddajo zasebnikom. V nalogi so prikazane tudi možnosti strojnega dela v enoti Ravne. Ugotovil je sedanje stanje uporabe določenih tehnologij in kakšne so možnosti za njihov razvoj.

Sodelavci mu za trud in dosežen uspeh čestitamo!

Levo Milko Pečoler in desno Bojan Kočnik; po opravljeni diplomski sta se povsela s svojimi sodelavci.

MILKO PEČOLER

Revir Libeliče od 27. junija 2002 vodi inženir gozdarstva. S tem dnem si je ta naziv pridobil Milko Pečoler, ki je uspešno zagovarjal svojo diplomsko nalogo z naslovom: Gospodarjenje z zasebnimi gozdovi v revirju Libeliče v gospodarski enoti Dravograd. V svojem diplomskem delu je podrobno predstavil revir Libeliče, ga analiziral

in poskušal nakazati rešitve. Mali lastniki gozdov, ki predstavljajo večino revirja, se spopadajo s težavami že skozi desetletja. Les in lesni proizvodi so jim v nujno ekonomsko podporo, v zadnjih letih eksistenčnega pomena. Zato je pristop in racionalno delo v gozdu tako pomembno, velikega pomena pa so usmeritve, ki jih strokovni delavec lahko konkretno posreduje lastniku

gozda. Z dodatno izobrazbo bo za tako nalogo inženir gozdarstva nedvomno usposobljen.

Milko Pečoler si je predizobrazbo pridobil v srednji gozdarski šoli v Postojni. Njegova prva zaposlitev je bila v Gozdnem gospodarstvu Slovenj Gradec na CLS. Leta 1983 je dobil službo na obratu za kooperacijo v Dravogradu kot vodja odpreme, leta 1987 pa je prevzel vodstvo revirja Libeliče, od leta 1994 pa, ko se je gozdarstvo reorganiziralo, vodi revir Libeliče v današnjem obsegu kot državni uslužbenec Zavoda za gozdove v KE Dravograd.

S pridobljeno prakso v vseh teh letih službovanja, z dopolnilnim šolanjem in uspešnem zagovoru diplomskega dela, bo delo vodje revirja Libeliče nedvomno pridobilo na kakovosti; socialno ekonomske razmere na podeželju to vsekakor pogrešajo in rabijo.

Tvoji sodelavci ti ob uspešnem zagovoru diplome in s tem končanjem študija na Univerzi v Ljubljani - Biotehniški fakulteti - Oddelek za gozdarstvo in obnovljive gozdne vire iz srca čestitamo in ti želimo uspešno vodenje revirja Libeliče. ▲

MILENA

FRANC JURAČ

Ni naključje, da med lovce zaidejo tudi ženske, za katere pravijo, da so lahko tudi sposobne med lovci. Ena takih je tudi Milena Tretjak iz Razborce pri Mislinji. Za lovstvo je kazala že v otroških letih veselje in danes se ji je ta želja tudi uresničila.

"Ko se je pred leti moj oče pripravljaj na lovski izpit in s tem opravljal tudi pripravniško dobo, sem vedno spraševala, kdaj bom lahko postala lovka tudi jaz. Očetov odgovor pa je bil vedno, da sem še za to premajhna. Minila so leta, a želja, da postanem lovka ni minila. Še dober mesec pred polnoletnostjo sem napisala prošnjo za vstop v LD Mislinja. Lovska družina je moji prošnji ugodila in sprejeli so me med lovce 23. aprila lansko leto.

Milena Tretjak
Foto Franc Jurač

S tem se je pričela moja pripravniška doba in določili so mi dva mentorja. To sta bila Jože Jeromel in Jože Ogriz. Praktično delo, ki ga je bilo treba opraviti, narediti opazovalnico, krmišče, solnico, obhod meje, se naučiti osnov gospodarjenja z divjadjo, seznaniti se z osnovami pravil LD, je potekalo skozi vse leto. Po opravljenem prak-

JE POSTALA LOVKA

tičnem delu, h kateremu sodijo tudi kinološke in strelske prireditve, pa sem prišla do teoretičnega dela. 23. februarja so se v Slovenski Bistrici pričela predavanja, ki so bila vse sobote do maja, oziroma izpiti do 8. junija. S koncem predavanj pa se je končala vsa napetost pred opravljenjem izpitov, saj je le teh bilo deset in eden pred zaključno komisijo iz lovske zakonodaje. Seveda pa je bil teoretični del tudi v Lovski družini Mislinja. Ker sem vse izpite uspešno opravila, sem prišla do željenega cilja. 25. junija letos sem podpisala slovesno zaobljubo etičnega kodeksa lovca, hrati pa sem prejela spričevalo, kar dokazuje, da sem uradno sedaj lovka. Mislim, da so moji sodelavci kar

veseli, da imajo v svojih vrstah končno tudi eno lovko. Mislim, da mi do želenega cilja ne bi uspelo, če mi pri tem ne bi pomagala in svetovala oče in mentor. Prav oče me je skozi celotno pripravnništvo usmerjal s svojimi pravilnimi pogledi in mislim, da sem prav zaradi njega in vzornega mentorja osvojila več kot odlično znanje, katero pa me bo sedaj spremljalo na vsakem koraku.

Čeprav ljudje pravijo, da sem se sedaj spremenila in da lovstvo ni za ženske, jaz pa osebno menim, da le tako spoznaš in dobiš znanje, ki je za tistega, ki živi z naravo še kako potrebno," pravi Milena Tretjak, kateri kot novopečeni lovki želimo le dober pogled. ▲

OBISK VIŠOKEGA PREDSTAVNIKA EVROPSKE UNIJE V DREVESNICI OMORIKA NA MUTI

VLADIMIR PLANINŠEK

V začetku leta 2002 je drevesnico Omorika d.o.o. na Muti obiskal visoki predstavnik EU

dr. Alan M. Fletcher skupaj s predpristopnim svetovalcem za področje kmetijstva in gozdarstva dr. Paulom van Halterenom. Dr. Fletcher je Slovenijo tokrat obiskal drugič. Njegov prvi obisk koncem leta 2001 je bil posvečen seznanitvi stanja na področju semenarstva in drevesničarstva v Sloveniji ter preverjanju takrat še osnutka zakona o gozdnem reprodukcijskem materialu in skladnosti le tega s smernicami in direktivami EU.

Tokratni obisk pa je bil namenjen seznanitvi strokovne javnosti in drevesničarjev s predpisi EU in primerjavi ureditve zakonodaje v drugih državah članicah EU, o čemer je potekalo predavanje na GIS v Ljubljani. V okviru tega obiska pa si je ogledal še del semenskih objektov in na koncu obiskal še drevesnico Omorika kjer si je ogledal vzgojo sadik iglavcev in listavcev ter preveril dokumentacijo s področja vodenja knjig o vzgoji sadik.

Dr. Alan M. Fletcher je Škot, doma iz Edinburgha in slovi kot mednarodni strokovnjak za semenarstvo in drevesničarstvo. Dolga leta je deloval na tem

Na fotografiji pred upravno stavbo drevesnice Omorika stojijo z desne proti levi: Marija Herman-Planinšek, direktorica Omorika d.o.o., Dr. Alan M. Fletcher predstavnik odbora EU, dr. Paul van Halteren predpristopni svetovalec, mag. Andrej Breznikar OE ZGS Maribor in avtor članka.

področju tako znotraj Forestry Commission v Veliki Britaniji kot tudi v svetu. Kot predstavnik Velike Britanije v stalnem odboru za semena pri EU je bil glavni krivec nastanka smernic in direktiv EU za področje gozdnega reprodukcijskega materiala.

Z obiskom v drevesnici Omorika sta oba gosta, tako dr. Fletcher kot tudi dr. van Halteren bila izredno zadovoljna. Vzrok njunega zadovoljstva je bila zelo dobro urejena dokumentacija o vzgoji sadik, ne le zadnja leta,

temveč že tradicionalno najbolj od leta 1980 dalje. Pri urejanju dokumentacije bodo potrebne le minimalne korekcije, da se prilagodimo nastajajoči zakonodaji s področja gozdnega reprodukcijskega materiala. Za drevesnico Omorika ne vidita problemov pri prehodu v EU, medtem ko bodo morale ostale drevesnice v Sloveniji še precej dopolniti in prilagoditi način vodenja dokumentacije o vzgoji sadik, kot tudi sam način vzgoje sadik. Prav tako sta bila zadovoljna z načinom vzgoje sadik in

urejenostjo drevesnice same. Prepričana sta bila, da tehnologija vzgoje sadik, ki se prakticira v drevesnici Omorika zagotavlja kvalitetne sadike (presad listavcev po enem letu).

Obisk teh mednarodnih strokovnjakov in njihova mnenja so bila potrditev dobrega dela v drevesnici Omorika. S tem je bila dana vzpodbuda, da še v naprej vztrajamo pri vzgoji gozdnih sadik, kljub temu da se sredstva namenjena za obnovo gozdov vsako leto znatno zmanjšujejo. ▲

IZ NARAVE

Sem mlada in lepa, predvsem pa zdrava! Redno prihajam k neki baji, kjer od dobrih ljudi dobim približek, za zahvalo pa se pustim fotografirati. Lepi lisčki želijo uredništvo. Viharika dolgo in zdravo življenje v koroskih gozdovih.

UTRINKI IZ REVIRJA

SPOMIN NA NAŠE NEKDANJE SODELAVCE DOGODKI IN DOŽIVETJA V REVIRJU PLEŠIVEC PRED 50 LETI

RUDI REBERNIK

Dogodkov izpred petdeset let se bomo tisti, ki smo takrat živeli, spominjali posebno zato, ker je bilo to obdobje pravkar minule vojne in njenih posledic. Razmere in delovni pogoji v gozdarstvu pred 50 leti se z današnjimi sploh ne morejo primerjati. Že zaradi težkih pogojev razmer in veliki potrebi po lesnih izdelkih, s tem pa tudi po delovni sili, se nikomur ni bilo treba bati za delovno mesto. Po deloviščih v gozdu so uporabljali izključno samo ročno gozdarsko orodje. Kdor je imel dobro sekuro in ročno žago ter veselje do dela v gozdu, je lahko dobil zaposlitev. Delovna disciplina je bila takrat na visoki ravni, kar je bil še posebej pogoj, če je hotel revirni gozdar svoje naloge in obveznosti zadovoljivo opraviti, kot so od njega zahtevali nadrejeni. Moral je izpolniti svoj mesečni proizvodni plan, po drugi strani pa vzdrževati red in vzpodbujati delovno vnemo pri svojih delavcih po deloviščih, zato ni imel lahkega dela.

V revirju Plešivec je takrat delalo ali bilo zaposlenih vedno povprečno okrog 50 delavcev mesečno, za katerih nadzor in oskrbo z delovnimi sredstvi je bil odgovoren samo revirni vodja ali delovodja. Takrat, takoj po vojni, so bili na našem območju še nemški vojni ujetniki, delovne ali "frontne" brigade iz vseh strani Slovenije ter delavci domačini, ki so stanovali v Plešivcu ali njegovi okolici ter so bili predniki današnjih gozdnih delavcev, ki še vedno predstavljajo glavno delovno silo v revirju Plešivec.

Pred 50 leti, ali natančneje leta 1952, je bilo za nas v revirju običajno delovno leto kot so bila vsa ostala, vendar pa so se mi nekateri dogodki in značilnosti tistega leta vtisnili v spomin tako, da se jih še danes spominjam. V revirju Plešivec je vladal običajni delovni utrip in razpoloženje. Bila je huda in dolga zima in veliko snega, da je rušil in po nekod podiral starejša gospodarska poslopja, mi pa smo se še dolgo spomladi ukvarjali s čiščenjem in pospravljan-

Fotografija prikazuje Cilkino in Maksevo poroko v Razboru 29. junija 1952, kjer so prisotni dobri Planšakovi in Škofovi starši, prijazni takratni razborski župnik gospod Jože Toplišek in naš vodja cerkvenega pevskega zbora, priljubljeni Pavel Pačnik - Molak. Naj bo posvečen tudi njim tih in hvaležen spomin za vse prijaznosti, ki so nam jo izkazovali.

Gozdarska hiša v Plešivcu, kjer je bil sedež revirnega vodstva revirja Plešivec. Tu sta živela Maks in Cilka prva leta po poroki, dokler Maks ni bil službeno premeščen. Ta stavba je še edini ostanek mogočnega grofovskega gospodstva v Plešivcu. Manjša lesena zgradba v ospredju je samo nadgradnja nizke zidane barake, ki je služila nekdanjim gospodom kot kletni prostor in hlev. Pozneje so tam naredili zasilna stanovanja za gozdne delavce. Tu so prebivali Nabernikovi in Jugovi starši z družinami, vsaka družina v enem prostoru.

Foto Rudi rebernik

jem snegolomov. Nemške vojne ujetnike so že izpustili in razpustili tudi nekatere delovne brigade, ki so marsikje naredile več škode kot koristi, ker so podirale drevje vseppek, ne glede na sestoj pod in okoli dreves, kar je povzročilo škodo, ki je ni bilo mogoče popraviti več let. Te ljudi iz brigad so razporedili po deloviščih drugih gozdnih gospodarstev. Pri nas so ostali samo nekateri posamezniki, ki so si

potem v našem okolju ustvarili družine in domove in živijo še danes pri nas s svojimi potomci.

Gozdno gospodarstvo Slovenj Gradec je pred 50 leti vodil direktor Jože Pučko, ugleden in spoštovan človek, ki je znal krmariti podjetje tako, da je po eni strani zadostil vsem planskim potrebam in zahtevam, po drugi strani pa je delavcem zagotovil dostojen zaslužek in standard, ki

je v tistih časih sploh bil mogoč. Gozdno gospodarstvo Slovenj Gradec je leta 1952 vodil Jože Šavc iz Trobelj, ki si je izobrazil pridobil s svojim delom in prakso. Bil je vesten, varčen in gospodaren človek, ki mu je bila prva naloga in skrb uspešno delo in izpolnjevanje planskih zahtev, s tem pa tudi osebni dohodek oziroma zaslužek zaposlenih v gozdarstvu. V tistih časih so bili vodilni uslužbenci v Gozdnem gospodarstvu izpostavljeni nenehnim pritiskom in zahtevam po izpolnitvi mesečnih planov proizvodnje in oddaje proizvodov iz gozda. Za neizpolnitev obveznosti so sledile tudi kazni. Spominjam se, da je moral enkrat v tistih časih neki vodilni uslužbenec Gozdnega gospodarstva zapustiti svoje delovno mesto in oditi za določen čas delat v gozd kot proizvodni delavec.

Najmanjša, a vendar zelo važna upravna enota Gozdnega gospodarstva je bil gozdni revir. Od njega, njegovih delavcev, predvsem pa od revirnega vodje, je bil odvisen uspeh podjetja. Naš revir Plešivec, ki je bil po staležu delavcev v okviru Gozdne uprave Slovenj Gradec največji, je vodil revirni vodja Maks Konečnik, doma iz Trobelj pri Slovenj Gradcu. K nam je prišel kmalu po vojni kot goz-

darski praktikant h takratnemu revirnemu vodji Jožetu Ojclu. Kmalu se je s svojo pridnostjo in ubogljivostjo priljubil svojim predpostavljenim in delavcem in takrat še ni slutil, da bo tam našel tudi svoj drugi dom in življenjsko srečo. Gozdarski praktikanti takrat niso imeli lahkega dela, saj so morali poleg službenih dolžnosti biti na razpolago gozdarjevi družini pri domačih opravilih. Vendar Maksa to ni prestrašilo in se je po opravljeni gozdarski šoli in vojaški obveznosti spet vrnil v svoj priljubljeni Plešivec.

Prav sredi plešivških gozdov, na južni strani Plešivške Kope, leži skrita sredi stoletnih smrek in macesnov Planšakova mala domačija. Tu je bil vedno dom in bivališče plešivških grofovskih gozdnih delavcev. Ko sem hodil prvič tam mimo in začel opazovati, je tam stanovala družina Štefana Anželaka, katerih odrasli člani so bili vsi zaposleni v plešivških gozdovih. Pozneje so se po nalogu plešivškega gospodarja Skubica preselili na večjo in višje ležečo Vernarsko domačijo, k Planšaku pa je prišel Jože Nabernik z ženo in tremi hčerkami iz Plešivca, kjer so stanovali v skromnem delavskem stanovanju z enim prostorom, prav tako kot starši moje žene, čeprav je bilo še več praznih prostorov. S Planšakovo družino smo se spoznali že zelo zgodaj, saj smo bili s starejšimi sestrami sošolci na razborski osnovni šoli, starše pa, ki so si delili usodo grofovskih podložnikov, je vezalo stanovanjsko prijateljstvo. Med svojim delom v revirju Plešivec sem vedno zelo rad hodil mimo Planšakove male domačije. Čeprav so tam mimo vodile tudi lažje in zložnejše poti, sem vedno najraje ubral to, ki je vodila z glavne ceste, v Kaštelškem jarku pa skoraj navpično do Planšaka in naprej do vrha na Vernarci. To je bila zame najbolj romantična pot do mojega delovnega mesta kjerkoli v Plešivcu.

Ko se je gozd zredčil, se je odprl pogled na skromni Planšakov dom, tesno obkrožen z gozdovi, zato pa zavarovan pred severnimi vetrovi in na sončni legi, kjer je uspevalo najrazličnejše sadje, ki bi ga na tej višini ne pričakoval ter drugi vrtni pridelki, potrebni za to malo gospodinjstvo. Mnogokrat sem med svojim delom tam počival in so me prijazni Planšakov

starši postregli, če ne z drugim, pa s prijazno in prijateljsko besedo. Tudi gozdar Maks se je s Planšakovo družino kmalu seznanil in spoprijateljil in z najstarejšo hčerko Pavlo sta začela načrtovati skupno življenje in sta se v jeseni leta 1949 tudi poročila. Vendar njuna sreča ni trajala dolgo, saj mu je žena že drugo leto, kmalu po rojstvu sina Janeza umrla in ostal je sam s svojo žalostjo. Maks je poskušal svojo žalost utopiti v delu v revirju in pa med svojo priljubljeno divjadjo v gozdu. Prijateljstvo in pa navezanost s Planšakovo družino pa je ostalo in kmalu je nastala nova vez med najmlajšo Planšakovo hčerko Cilko in Maksem, ki je hitro prerasla v resno zakonsko zvezo. To sta potem sklenila 29. junija 1952. Usoda, ki prvima zakoncema ni bila naklonjena, se je pri drugem rodu izkazala bolj radodarna in odprtih rok.

Omogočila jima je srečen in uspešen zakon, ki sta ga potem v letošnjem letu v krogu svoje družine, številnih sorodnikov in prijateljev, okronala še z zlato poroko. Slavila sta jo v razborski cerkvi, prav tako kot prvo pred 50 leti ter si obljubila zvestobo do konca življenja. Petdeset let je dolga doba, v zakonu pa pomeni 50 let ljubezni in zvestobe 50 let potrpljenja in odrekanja za lasten dom in družino in le malokdo to doseže. Zato se z našima slavlencema še toliko bolj veselimo in jima v bodočem skupnem življenju želimo še veliko sreče in zadovoljstva. To jima želimo v imenu nekdanjih sodelavcev in prijateljev, v imenu prebivalcev nekdanjega Plešivca, ko smo skupaj preživljali težke in lepe trenutke življenja.

Mislim, da je prav, da se spomnim tudi naših dragih prijateljev, ki so bili svatje na Maksovi in Cilkini poroki, ki pa jih danes, žal, ni več med nami.

To je bil le kratek utrip življenja v nekem gozdnem revirju. Mislim, da nikjer druge delavci niso tako odvisni in navezani eden na drugega kot ravno pri delu v gozdu, saj po cele dneve živijo svoje samotno življenje in slišijo samo oddaljeno brnenje motornih žag svojih sosedov - sekačev, zato se nam taki dogodki še toliko bolj vtisnejo v spomin. ▲

HVALA ZA MNOGE ČESTITKE

Ob praznovanju mojega 90. in 91. rojstnega dne sem prejel številne pisemske, brzozjavne in ustne čestitke ter visoko državno odlikovanje predsednika republike Milana Kučana. Vsem, ki ste mi izrekli čestitke ob teh dogodkih se iskreno in prisrčno zahvaljujem.

VINKO CAJNKO

SREČANJA

Letos, 6. junija so se upokojeni koroški gozdarji ponovno zbrali na Ivarčkem jezeru, kjer so pred desetimi leti organizirali prvo srečanje takrat ustanovljenega Kluba koroških gozdarjev. Jubilejnega srečanja se je udeležilo še posebej veliko število članov kluba, okrog tristo.

V uvodnem govoru je predsednik Jože Logar predstavil desetletno delo kluba, ki je bilo usmerjeno predvsem v vzdrževanje stikov med upokojenimi gozdarji, druženje in skrbi za tiste, ki so onemogli ali potrebovali kakšno pomoč. Ob vsakoletnih srečanjih so se vedno spomnili z darili tistih, ki so doživeli okroglo obletnico življenja in se poklonili tudi tistim, ki so umrli. Močno vlogo pa je imel klub v času preoblikovanja in lastninjenja Gozdnega gospodarstva in jo ima še danes, saj je veliko upokojenih gozdarjev tudi solastnikov družbe GG Slovenj Gradec. Zato pa tudi vedno z zanimanjem prisluhnejo direktorju Gozdnega gospodarstva Silvu Pritrzniku, ki jih na teh srečanjih vedno seznani s poslovanjem družbe. Prav tako jih še vedno zanima gospodarjenje z gozdovi in ekologija. S tem jih po navadi seznani predstavnik Zavoda za gozdove Slovenije, letos je spregovoril Branko Gradišnik.

Srečanja so tudi letos popestrili z bogatim kulturnim in zabavnim programom ter dobro jedajo in pijačo in si ob koncu zaželeli, da se prihodnje leto vsi spet vidijo. ▲

1. Jože Logar, predsednik Kluba koroških gozdarjev
2. Silvo Pitrznik, direktor Gozdnega gospodarstva Slovenj Gradec
3. Brane Gradišnik, Zavod za gozdove Slovenija
4. Kulturni program so popestrili pevci Lovskega okteta, ki ga vodi Mitja Šipek
6. Najstarejši upokojenec Vinko Cajnko prejema darilo
7. in 5. Družabno rjanje je trajalo do večera.

UPOKOJENI GOZDARJI SO SE SRĘČALI NA IVARČKEM JEZERU

Tekst in foto: IDA ROBNIK

PUSTINSKA KAŠČA

PRIMOŽ AREH,
inž. gozdarstva

Osamljena lega samotnih kmetij je vtisnila značaju ljudi in oblikam njihovega doma poseben pečat. Težke naravne razmere so višje ležeče kmete še posebej navezale na zemljo in gozdove. Gospodar in celotna družina so s posestvom živeli in ga spoštovali, saj jim je omogočal vsakdanji kos kruha, ki je bil sicer mnogo tanjši kot tisti tam spodaj v dolini.

Težke razmere so takšnega kmeta prisilile, da je vse pridelal in izdelal sam. Kmetije so imele svoje mline, svojo žago in velika lepa poslopja. Včasih je na takšni kmetiji živelo tudi več kot petnajst ljudi. Največje kmetije so imele glavno hišo, hišo za preužitkarje, glavni hlev, svinjak, mlin in kaščo. Čeprav bi opazovalčevo oko opazilo na takšni kmetiji navidezni nered glede razmestitve objektov, pa je o njihovi razmestitvi vplivala gospodarska pomembnost stavbe ter njena naloga glede na hišo in ostale objekte. Med najpomembnejšimi objekti takšne kmetije je bila kašča. To so bile značilne stavbe samotnih kmetij. Ponavadi so stale na strani, kjer je bilo veliko kmečko dvorišče, tam kjer so bile vedno dobro vidne in toliko oddaljene od glavne hiše in ostalih gospodarskih poslopij, da jih v primeru požara ogenj ni mogel zajeti. Ponavadi so bile nadstropne. Priljučje, kjer je bila klet je bilo ponavadi zidano s kamnom, zgoraj, kamor so shranjevali žita in ostala jedila pa je bil les glavni gradbeni material. V kašči je bil včasih tudi prostor za odraslega otroka ali hlapca. To so bile v bistvu stavbe, na katere so bili gospodarji še posebej ponosni. Žal je ta arhitekturna dediščina naših gorskih kmetij vedno bolj redka. Nekatere kašče niso mogle kljubovati zobu časa, denarja za obnovo pa ni bilo. Spet druge so se morale umakniti sodobnemu hlevu. Na srečo je v našem prostoru nekaj izjemno ohranjenih primerkov te dediščine.

Kašča nekoč,

Kašča danes

Foto ▲▼ Primož Areh

Ena izmed lepše ohranjenih in obnovljenih kašč stoji na dvorišču Pustinek Leopolda, po domače pri Spodnjem Pustineku v zaselku Završe nad Mislinjo. Po ustnem izročilu naj bi jo zgradil pradedek gospodarja Leopolda, Pustinek Feliks. V bližini je stala stara kmečka hiša, ki se je leta 1999 sicer podrla. Zgrajena je bila leta 1848, kašča pa naj bi stala že pred izgradnjo omenjene hiše. Tako lahko samo približno datiramo čas izgradnje. Spodnji del kašče je bil prvenstveno namenjen hrambi domače alkoholne pijače »mošta« (alkoholni napitek iz jabolk). Srednji del kašče je bil namenjen shranjevanju žita. Žita so shranjevali v velike lesene skrinje, ki so se tesno zaprle, da miši in ostali glodalci niso mogli do njega. V omenjenem spodnjem prostoru je stal tudi mlin za mletje in čiščenje moke. Skrinje in mlin so prav lepo ohranjene še danes. Mlin včasih za demon-

stracijo tudi poženejo. V zgornjem delu je tako imenovani »mesjenek«, prostor, ki so ga uporabljali za sušenje in shranjevanje suho mesnatih izdelkov. Kot gradbeni material je bil za spodnji del uporabljen kamen, preko kamnenih zidov so položeni macesnovi trami. Stene srednjega dela so iz ročno tesanih macesnovih tramov. Tudi za strešno konstrukcijo so uporabili macesnove trame manjših dimenzij, sama kritina je macesnova škodla. Po ustnem pričevanju je bila kašta včasih krita z macesnovimi »švigli« (1 cm debele deske, čez njih pa »šikli«). Ustrezna temperatura v samem objektu se doseže z dvojno streho, ki omogoča hiter pretok zraka in tako na naraven način ohlaja notranjost kašče. Poleti se tako temperatura povzpne največ do 18 stopinj, pozimi nikoli ne pade pod ledišče. Zahodni del kašte krasi še stara restavrirana preša za

stiskanje sadja. Današnji lastnik je ohranil tudi dosti različnih predmetov in posameznih kosov orodja, ki se je uporabljalo za vsakdanja kmečka opravila.

Celotno obnovo objekta je financiral lastnik sam. Ves potreben les je dobil v domačem gozdu. Popravilo lesenih delov je opravil lokalni mojster Jeromel Drago p.d. Medvejek. Balkonsko ograjo oziroma »gank« je lastnik popravil sam. Dotrajane dele je zamenjal z novimi, vendar podobnimi. Pri vseh ostalih delih so priskočili na pomoč ostali družinski člani.

Vse premalo se zavedamo pomembnosti naše kulturne in stavbne dediščine. Prav zaradi tega vsa pohvala Leopoldu, da je ohranil ta kulturno dediščinski objekt nam in našim zanamcem. Potrebno je omeniti tudi mačehovski odnos države in pristojnih institucij, ki so odgovorne za ohranitev naše preteklosti. ▲

LOVSKE PREŽE IN OPAZOVALNICE

KAREL ZAGORC, univ.dipl.inž.gozdarstva

Lovske preže in opazovalnice so zanimivi objekti, ki se po navadi lepo vključujejo in celo bogatijo krajinsko sliko. Večina so zgrajene na drevesih na robu jas in pašnikov. Pri izdelavi uporabljajo najbolj pogosto materiale iz gozda, predvsem okroglice in le vijake, žebelje, včasih tudi deske prinesejo od drugod. Nekatere so skrite, da jih komaj opazimo, druge spet ugajajo zaradi drznosti, ko so pritrjene visoko na drevesih in nanje vodijo lestve, po katerih je vzpon že kar pogumno dejanje. Najlepšo takšno lovsko prežo sem videl v Avstriji na Zirbitzkoglu. Skrita je bila v mogočnem cemprinu in podobna gnezdu.

Najbolj mi je pri srcu opazovalnica pod Golim vrhom na Olševi; zaradi lepe okolice, enostavne zgradbe in predvsem zaradi funkcije. Služi namreč le za opazovanje ruševcev, ki tod pojejo, plešejo in se pretepajo.

Vse lovske preže in opazovalnice pa seveda niso lepe in se lovci z njimi pač ne morejo ponašati. Pred mnogimi leti sem videl na drevesu celo školjko avtomobila. Tam ni bila dolgo, saj so najbrž lovski prijatelji sami kaj hitro spoznali, da inovativnost njihovega tovariša ni bila najbolj primerna.

Letos sem bil na Basališču na Paškem Kozjaku. Malo pod stezo sem videl leseno škatljo na zelenih kovinskih nogah, z zaprtimi linami in zaklenjenimi vrati. Morda je notri udobno, lepa pa ta lovška preža vsekakor ni in bi jo morali lovci čimprej odstraniti iz gozda.

In ko pišem o lovskih prežah in opazovalnicah, se bom dotaknil še obeh terminov. Lovska preža služi za opazovanje divjadi in hkrati se pogosto iz nje opravi tudi odstrel. Zato, ko grem mimo lovske preže, mi je kar malo tesno v prsih, ker nimam rad streljanja. Opazovalnica pa je namenjena zgolj opazovanju divjadi, še posebej vrst, ki so plašne in se jim je težko neopazno približati. Zato imam rad opazovalnice in opazovalce. ▲

Na lovske preže in opazovalnice naletimo v gozdovih, gozdnih robih in pašnikih precej pogosto. Ležijo na krajinsko izpostavljenih krajih in so že kar pomemben krajinski element oziroma oblikovalec krajine in vzdušja, ki ga vzbudi v obiskovalcu ali popotniku.

Opazovalnica divjadi na Olševi.

Lovska preža pod Basališčem.

MISEL MESECA – POCITNICE, MORJE, GORE, ...

Čas nevidno mineva. Še eno šolsko, študijsko leto je za nami. Otroci z veseljem pomislijo »juhuhu, počitnice so tu«. In kako jih nepozabno izkoristiti? Ni težko, saj smo obdani s prečudovitimi darovi – lepotami narave. Vsakdo lahko najde kotiček sprostitve zase – je to morje, gore, ...

Ob iskanju sprostitve zase pa naj nas spremlja naslednje razmišljanje: Najlepša gora je prazen nič, dokler se ne začrta v človekovo zavest. Šele človekova zavest ožari goro z lepoto. Gora ni sama sebi namen. Njen smisel je bogatiti človekovo duhovnost. Celo medčloveške vezi so zaradi gora in vsaj za čas planinskega izleta pristranejšje, v zapletih celo globlje, četudi se to prvi hip zaradi poudarjenega iskanja samote lahko sliši protislovno. A je zelo res: v samoti zorimo za javnost.

Lidija Jeromel

Foto ▲▼ Karel Zagorc

NEVENKA KOTNIK

Kot vsako leto smo se tudi letos v DPM Mislinjske doline odločili, da se z dvema šestčlanskima ekipama udeležimo kmečkih iger, ki so tokrat potekale 15. junija na Remšniku.

Sprva smo se pri organizaciji ekip soočili z velikimi težavami, saj sta nam jo pošteno »zagodla« dva naša zvesta člana, ki sta se ravno na to soboto poročila in na svojo poroko potegnili več kot polovico naših članov.

Nazadnje nam je le uspelo prepričati vse mlade na podeželju, da smo se sredi najbolj vročega dneva podali na igrišče na Remšniku, kjer je bilo glavno prizišče letošnjih iger.

Najprej smo izžrebali majice s številkami, ki označujejo tekmovalne ekipe. Vzdušje je bilo kljub peklenski vročini krasno. Poleg 9 tekmovalnih ekip so se iger udeležili tudi številni navijači in domačini, ki so nas vzpodbujali. Ostale ekipe so prihajale iz Dravograda, Šentanela, Vuzenice; prav dobro pa so se izkazali tudi veterani z Remšnika.

Igre so se pričele s tekmovalnim v košnji, kjer je najbolje rezala dobro nabrušena kosa našega kosca Vikija Popiča, ki je v izjavi za RTV Slovenija priznal: »Vaja dela mojstra, veliko je res odvisno od kose, najpomembnejši pa je le kosci.« Za kosci so se pomerile grabljice, katere je v kozji rog zopet ugnala naša najboljša Tamše Majda, ki je v najkrajšem času tudi najlepše pograbila za koscem. Najbolj nas je šokirala igra presenečenja: metanje žoge na koš. »To vendar nima veze s kmečkimi opravili«, se je slišalo iz naših vrst in tako se je tudi izkazalo. Redke so bile žoge, ki so zadele koš, zato smo se odločili, da bomo v prihodnje poleg kmečkega dela začeli trenirati košarko.

Boljše so se odrezali naši kmečki fantje v »pajsanju« hloda, kjer je poleg izkušenj potrebna zlasti domiselnost, kako spraviti ogromen hlod preko črte v čim krajšem času.

Ko je sonce tako neusmiljeno sijalo, so nas organizatorji poskušali

Pri molži so se posebej dobro obnesli fantje. Petru se je kar smejala, kot da teče samo od sebe, potem so pa roke vseeno bolele.

ohladiti s smučanjem. Vseh 6 tekmovalcev se je spravilo na ene velike smuči in se na znak pognalo med vratca, ki so nas ovirala na poti. Vsi naši gibi so morali biti usklajeni, kakor hitro se je pripetilo, da je kdo od nas hotel stopiti prehitro ali pa prepozno, so za njegovo napako popadali po tleh vsi tekmovalci in za nesrečo dobili dodatni pribitek na času, kar je poslabšalo naš rezultat.

Nazadnje pa smo se v parih preizkusili še v molži naših zvestih krav: Huge in Bistre, kjer so najuspešnejši, med njimi tudi naša dva molzača Boris Andrejč in Majda Tamše, pokazali, da molža na roko kljub sodobni tehnologiji še ni utočila v pozabo.

Pri pajsanju sta Igor in Jernej ubrala dobro taktiko - ni vse v moči...

Pri košnji je še posebej pomembno, kako je nabrušena kosa - dajmo Viki, kako te je učil oče?

Najboljši del prireditve je bila podelitev priznanj in praktičnih nagrad najboljšim, med katerimi se je kar na izvrstno 2. mesto uvrstila tudi ena od naših ekip Mislinjske doline, ki se bo 13. julija pridružila prvo uvrščeni ekipi iz Dravograda in ekipi Vuzenice na državnih kmečkih igrah. Le te se bodo letos odvijale na Dolenjskem.

Udeleženci smo na Remšniku preživljali lepo sobotno popoldne, ki je bilo polno presenečenj in prijetnih druženj, ki so se zavlekla ob prijetnih zvokih ansambla Zarija dolgo v noč.

Za posebno vzdušje so skrbeli tudi novinarji, ki so nas obletavali kot muhe, da bi čim več izvedeli o naših vtisih; eni smo jim veliko dušno postregli z izjavami, drugi pa so se jim raje po hitrem postopku izognili. ▲

ZADRUŽNE HRANILNO KREDITNE SLUŽBE

**Direktor Zveze HKS: Tomaž Sila, univ.dipl.oec. in
Vodja PE Slovenj Gradec: Cvetka Jamnik, univ.dipl.oec.**

V Sloveniji deluje 33 hranilno kreditnih služb (HKS) s področja kmetijstva in gozdarstva, ki so vključene v Zvezo Hranilno kreditnih služb Slovenije. Poslovanje HKS je urejeno z Zakonom o hranilno kreditnih službah (Ur.l.RS št. 14/90) in z Zakonom o bančništvu (Ur.l.RS št. 7/99). Glavni namen delovanja HKS je pospeševanje kmetijstva, kar pomeni zbiranje denarnih sredstev od kmetov in plasiranje le-teh nazaj v kmetijstvo. Varčevalci so večinoma kmetje, vendar so hranilno kreditne službe odprte tudi za vse ostale fizične in pravne osebe. Hranilno kreditne službe so pri poslovanju zelo tesno povezane s kmetijskimi zadrugami, vendar so povsem samostojne pravne osebe, tako da je finančno poslovanje ločeno od ustanoviteljev. Upravljanje je urejeno tako, da so organi upravljanja imenovani od ustanoviteljev, med člani organov upravljanja pa so tudi kmetje. Tak pristop daje varčevalcem možnost, da soupravljajo z denarjem, ki so ga zaupali svoji hranilno kreditni službi.

Varnost hranilnih vlog ureja Zakon o hranilno kreditnih službah, ki določa, da za hranilne vloge jamčijo ustanoviteljice HKS z vsem svojim premoženjem. Vse HKS imajo obvezno rezervo pri Banki Slovenije in likvidnostno rezervo pri Zvezi HKS ali pri eni od poslovnih bank. Ta rezervirana sredstva zagotavljajo likvidnost hranilnih vlog. Poleg omenjenega jamstva pa so pri večini HKS hranilne vloge zavarovane tudi z garancijo poslovnih bank, s tem pa je do višine bančne garancije zagotovljeno tudi jamstvo Republike Slovenije.

Posli, ki jih HKS opravljajo so omejeni na tolarso poslovanje s fizičnimi in pravnimi osebami. Kredit pri HKS lahko najemajo fizične osebe, pravne osebe pa le, če so hkrati ustanovitelji HKS, pri kateri najemajo kredit. Ustanovitelji kmetijskih in gozdarskih HKS so večinoma kmetijske zadruge in podjetja s področja agroživilstva. HKS ne daje kreditov ostalim gospodarskim družbam. Ostala denarna sredstva so deponirana

pri poslovnih bankah in vložena v vrednostne papirje Republike Slovenije.

Vse HKS poslujejo na skupno več kot 200 blagajniških mestih, ki so večinoma odprta vsak dan. Široka mreža blagajniških mest po vsej Sloveniji je pomembna ugodnost, saj pomeni, da lahko imetnik hranilne knjižice katerekoli HKS dvigne denar na vsakem od 200 blagajniških okenc širom Slovenije ter na vseh okencih Slovenske zadrugne kmetijske banke d.d. Ljubljana.

Poslovanje HKS poteka po bančnih predpisih in načelih. Od poslovnih bank se razlikuje predvsem v tem, da imajo banke širši obseg poslovanja, HKS pa tudi ne opravljajo deviznih poslov. Prednost HKS pred bankami je, da se delavci HKS zaradi ožjega obsega poslovanja lažje posvetijo posameznemu komitentu. Na osebnem stiku in poznavanju komitentov temelji svetovalna funkcija HKS, ki dopolnjuje osnovno funkcijo zbiranja in posojanja denarja.

Glavne storitve so povezane z zbiranjem hranilnih vlog in dajanjem kreditov kmetom in drugim strankam.

Sem sodijo hranilna knjižica, vse vrste računov (žiro, tekoči, transakcijski), tolarске vezave in razni krediti. HKS daje kredite za investicije v proizvodne namene, dopolnilne dejavnosti na kmetijah, nakup kmetijskega repromateriala in pa tudi potrošniške (gotovinske) kredite. Poleg tega HKS opravljajo storitve plačilnega prometa, posreduje pa tudi državne kredite za razvoj demografsko ogroženih območij ter različne oblike državnih subvencij, namenjenih kmetijstvu.

Svojo ponudbo finančnega poslovanja hranilno kreditne službe dopolnjujejo z opravljanjem storitev po pogodbi. To velja predvsem za tiste dejavnosti, ki jih HKS zaradi zakonskih omejitev ne morejo opravljati samostojno (menjalniško poslovanje, devizno poslovanje). Na blagajnah HKS je možno dobiti tudi informacije o poslovanju z investicijskimi skla-

di KD Investments in o trgovanju z vrednostnimi papirji.

Hranilno kreditne službe s področja kmetijstva in gozdarstva se združujejo v Zvezo hranilno kreditnih služb Slovenije. Članstvo je prostovoljno, posamezne članice pa so samostojne pravne osebe. Zveza HKS Slovenije ima dvojno funkcijo. Po eni strani deluje kot združenje hranilno kreditnih služb, po drugi strani pa opravlja tudi vse dejavnosti enako kot njene članice. Zveza HKS kot združenje zastopa sistem HKS, koordinira razne aktivnosti na ravni države, skrbi za izobraževanje, enoten sistem informatike, skrbi za preračunavanje sredstev med posameznimi HKS ter vodi ostale aktivnosti, ki so v skupnem interesu članic. Zveza HKS je članica Združenja bank Slovenije.

ZVEZA HRANILNO KREDITNIH SLUŽB SLOVENIJE P.O. LJUBLJANA – POSLOVNA ENOTA SLOVENJ GRADEC

Do začetka leta 2004 se morajo vse HKS v celoti prilagoditi zahtevam Zakona o bančništvu.

Najpomembnejše so zahteve po obvladovanju tveganj, kamor sodijo zlasti zahteve po zagotavljanju minimalnega osnovnega kapitala in kapitalske ustreznosti, razvrščanje terjatev in oblikovanje predpisanih rezervacij, obvladovanje likvidnostnih tveganj in izpostavljenosti do fizičnih in pravnih oseb itd. HKS mora imeti organizirano tudi notranjo revizijo in pregled zunanje pooblaščenice revizijske hiše. HKS z nekaj ustanovitelji in nizko bilančno vsoto bi se težko prilagodila tem zakonskim zahtevam, zato prilagajanje poteka tako, da se večina HKS združuje v enotno hranilno kreditno službo pod okriljem Zveze HKS Slovenije.

Koroška zadrugna HKS se je že med prvimi, to je 1. marca 2001, priključila Zvezi HKS in posluje kot njena poslovna enota s sedežem v Slovenj Gradcu. Vso izgubo, ki je v preteklih letih nastala na Koroški zadrugni hranilno kreditni službi, so prevzele zadruge ustanoviteljice, ki so sedaj združene v Koroško kmetijsko-gozdarsko zadrugo Slovenj Gradec. Do

danes je tudi združena zadruga vsa najeta posojila iz tega naslova v celoti poplačala Zvezi HKS.

Trenutno je v Zvezi HKS Slovenije 13 poslovnih enot: Boč, Idrija, Kranj, Litija, Logatec, Maribor, Novo mesto, Ormož, Posavje, Poštojna, Ribnica, Slovenj Gradec in Škofja Loka.

Zveza HKS Slovenije ima preko 140 ustanoviteljev iz cele Slovenije, predvsem kmetijskih zadrug in podjetij s področja živilsko predelovalne industrije. Vsi ti ustanovitelji z vsem svojim premoženjem neomejeno in solidarno jamčijo za obveznosti Zveze HKS Slovenije.

Že po zaključnem računu za leto 2001 je bilo pri zvezi 2,5 milijarde kapitala, kar je desetkrat več od predpisanega za konec prilagoditvenega obdobja. Hranilne vloge so zavarovane z garancijo pri Slovenski zadrugni kmetijski banki d.d. Ljubljana, za katero v skladu z zakonom velja tudi jamstvo Republike Slovenije. Zveza HKS Slovenije ima pogoje, da se že pred iztekom zakonskega roka prilagodi Zakonu o bančništvu. Na sedežu je že organizirana notranja revizija, ki kontrolira delo poslovnih enot.

Na poslovni enoti v Slovenj Gradcu delamo na petih blagajniških mestih: v Slovenj Gradcu, Mislinji, Dravogradu, Radljah ob Dravi in na Prevaljah. Tu lahko fizične osebe, samostojni podjetniki in društva opravljajo vse tolarске posle. Tudi najem manjših kratkoročnih posojil je možno urediti na blagajnah, za večja kratkoročna in dolgoročna posojila pa se pogodbe sklepajo na sedežu enote v Slovenj Gradcu. Poleg klasičnega varčevanja v obliki vezanih depozitov ponujamo tudi obročno varčevanje, kreditno kartico MAGNA in EUROCARD, v sodelovanju s Slovensko zadrugno kmetijsko banko pa tudi kartico ACTIVA, s katero lahko imetnik gotovino dviguje tudi na bančnih avtomatih. Pri nas lahko odprejo transakcijske račune samostojni podjetniki, društva in vse fizične osebe. Cilj naše poslovne enote in Zveze HKS je ne samo prilagoditi se zakonskim zahtevam poslovanja, temveč tudi v bodoče slediti razvoju bančnih storitev in nuditi svojim komitentom kvaliteten in celovit bančni servis. ▲

ČEBELE IN POLETNI ČAS

ČEBELARSTVO

JANEZ BAUER

Ob kresi se dan obesi. Nato se počasi prevesi in se prične skrajševati. To začetijo tudi čebele. Rojilno razpoloženje mine matica že zmanjšuje zaleganje in čebele se prično obnašati bolj skrbno in varčno. Pričnejo se pripravljati na zimo. Malo smešno je govoriti sredi take vročine o zimi, pa je že tako, da se tudi drva pripravljajo sredi poletja.

V teh vročih dneh že ob prvem svitu odletijo prve nabiralke in poiščejo medovite rastline. Ko se vrnejo v panj, o viru medičine obvestijo vse sovrstnice, da lahko takoj odletijo tja in nabirajo medičino, ki jo nato v panju predelajo v med.

Ravno zaradi te lastnosti je čebela najbolj znana. Kamor se čebela usmeri jutraj, tja bo čebelja družina zahajala cel dan in nabirala med samo ene vrste, ali cvetličnega, ali pa gozdnega. Zato lahko tudi pridobivamo sortni med, ta je še posebej cenjen. Takšne sortne vrste medu dosegajo izredno kvaliteto. Na vseh sejnih in ocenjevanjih dobi tak sortni med najvišje ocene. Še posebej je cenjen koroški smrekov med, na vseh ocenjevanjih je dobil najvišje ocene. Takšen vrhunski med pa ima tudi svojo ceno in prav je tudi, da ga zaščitimo z blagovno znamko.

V prvi polovici julija lahko še zadnjič iztočimo vse medene viške, nato pa že nastopi julijska brezpašna doba. V vročih in suhih poletnih dneh ne medi več nobena rastlina. Čebele ostanejo brez dnevnega donosa hrane in matica takoj močno omeji zaleganje. V avgustu se zato močno zmanjša število čebel, ravno takrat, ko jih potrebujemo za predelavo zimske krme. Marsikdaj je potrebno zato

pričeti z dražilnim krmljenjem že sredi julija. Dražilno krmljenje se razlikuje od krmljenja za dopolnitev zimske zaloge. Z dražilnim krmljenjem, to je dvakrat tedensko po pol litra sladkorne raztopine, matico vzpodbudimo k zaleganju, saj ne dobi občutka pomanjkanja dotoka hrane v panj. Zato tudi ne zmanjšuje zaleganja. Dopolnitev zimske zaloge pa moramo opraviti v avgustu.

Krmljenje za dopolnitev zimske zaloge pa moramo opraviti čim prej, najbolje še v avgustu. Vsaka čebelja družina potrebuje čez zimo vsaj 15 kg zimske zaloge, v nakladnih panjih tudi 20 kg. Najbolje je, da jo pokrmimo v avgustu, saj tako izkoristimo brezdelje poletnih čebel za predelavo sladkorne raztopine. Zimske čebele, ki se izvalijo v septembru bodo neobremenjene pričakale zimski čas. Krmljenje za dopolnitev zimske zaloge poteka tako, da čebele vsak dan nakrmimo z večjo količino hrane, najmanj pol litra ali več, dokler nimajo v panju vsaj 15 kg dobro predelane zaloge za zimo.

Dobro je vprašanje, zakaj krmimo s sladkorno raztopino in ne z medom. Vsak med po določenem času kristalizira, se strdi. Od tod tudi domače ime strd. Za predelavo takega kristaliziranega medu potrebujejo čebele veliko vode. Pozimi, ko ne izletavajo tudi vode nimajo in marsikatera čebelja družina je pozimi umrla zaradi lakote ob polnih satih kristaliziranega medu. Sladkorna raztopina pa ohrani kašasto obliko in ne kristalizira.

Zato poskrbimo že sedaj, da bomo zazimili močne čebelje družine z veliko zalogo hrane. ▲

Kuharski recepti:

ANANASOVA BOVLA

BANANINO MLEKO

- 0,5 l penečega vina
- 0,5 l radenske
- pločevinka ananasovega kompota
- 150 g akacijevga ali cvetličnega medu
- kocke leda

- 1/2 l mleka
- 1 banana
- 2 žlički medu
- 1/2 žlice limoninega soka

Banano olupimo in zrežemo ter dobro zmešamo z mlekom in medom.

Okus izboljšamo z limoninim sokom.

Vse dobro premešamo in na koncu dodamo ledene kocke.

MEDENI SLADOLED

- 3 dl mleka,
- 15 dag cvetličnega medu,
- 3 žlice moka,
- 1,5 dl sladke smetane,
- 3 jajca.

Priprava: V kozici zavremo mleko in mu primešamo med. Penasto umešamo rumenjake, jim dolijemo malo mleka in dobro razmešamo ter zlijemo mešanico k mleku. Kuhamo na majhnem ognju, dokler masa ne pokrije spodnje strani žlice. Kremi dodamo moko in pustimo, da se ohladi. Rahlo stepemo sladko smetano, jo umešamo v kremo in zakrknemo v strojčku za sladoled.

Želim vam veliko uspeha in dober tek.

ZM d.d.
ZAVAROVALNICA
MARIBOR

PE Podružnica SLOVENJ GRADEC

tel.: (02) 88 12 700, (02) 88 12 730,

fax: (02) 88 12 737

IZBERITE MODRO SVOJO POT

**V 365 DNEH JE LAHKO SAMO
EN DAN NESREČEN.**

NA PUSTITE SE PRESENETITI.

MILENA TRETJAK

Sončni žarki nas pomirjajo in s posebnimi signali učinkujejo na hormonski sistem in tako vzbudijo željo po kožnem stiku, nežnosti in ljubezni.

Današnji dan prevladuje mnenje, da je porjavela koža atraktivna in da si zaradi nje privlačnejši, velja za znak zdravja in vitalnega videza. Zato se mnogi odločajo za umetno sonce iz »vtičnice«.

Še pred osemdesetimi leti porjavlost kože ni bila tako cenjena. Da bi ohranile bledico, so ženske vztrajno nosile sončnike in klobuke; tako so zaščitile obraz, vrat in ramena. Preostali del telesa pa je bil tako ali tako prekrit z obleko in nedostopen za sončne žarke. Takšen način skrivanja pred soncem prav gotovo ni bil primeren. UV žarki namreč poživljajo funkcije krvnega obtoka, dihalnih organov in sistema žlez. Sončni žarki zdravilno učinkujejo tudi na akne, luskavico, ekceme in podobno. Mnogi ljudje zagovarjajo, da je sončna svetloba nujno potrebna za krepitev imunskega sistema. Oči so okna, ki prepuščajo svetlobo, sprejemajo sončno svetlobo, ki vzpodbuja imunski sistem, in na najrazličnejših ravneh sproščajo naš »šesti čut« - sistem odpornosti.

KO JE ZA KOŽO SONCA PREVEČ

Po dveh tednih intenzivnega sončenja se prične debeliti tudi roževinasta plast kože. Tudi znoj deluje kot šibek zaščitni filter, ker vsebuje nekakšno kislino. Kljub lastnim zaščitnim sistemom pa koža opozori, da je vpliv sončnih žarkov premočan in predolg. V takšnem primeru ni zaželene porjavlosti, ampak se pojavijo rdeči madeži ali pa prave sončne opekline, odvisno od tipa kože.

Najslabšo zaščito imajo ljudje s svetlo poltjo, zelenimi očmi in rdečkasto-svetlimi lasmi. Brez zaščitnih sredstev že v nekaj minutah reagirajo na sonce, sploh

pa ne porjavijo ali pa zelo malo.

Ljudje s tenom in temnejšimi lasmi imajo veliko boljšo lastno zaščito. Ti lahko prenesejo 30 do 40 minut intenzivnega sončenja ne da bi na njihovi koži nastale opekline.

Na intenzivno in predolgo sončenje se ne odzove le koža, temveč tudi celoten organizem. Poleg drugega se pojavijo spremembe krvnega tlaka in poveča se razgradnja nasičenih maščobnih kislin. Sproščajo se sestavine, ki lahko pospešujejo vnetja.

TRAJNE POŠKODBE ZARADI NESPAMETNEGA IZPOSTAVLJANJA SONČNIM ŽARKOM:

- močna izsušitev,
- predčasno staranje kože in pojavljanje gub,
- odebelitev poroženele plasti kože,
- koža postane bolj groba,
- v najhujšem primeru nastane kožni rak.

Zdaj je že nedvomno dokazano, da nespametno izpostavljanje ultravijoličnim žarkom koži ne le škodi in jo predčasno postara, temveč povzroča tudi kožne bolezni. Evropski program vsebuje opozorilo, da nezaščitene kože ne smemo prepogosto in prekomerno izpostavljati soncu, ker se tako pospešuje najpogostejša oblika kožnega raka. Strokovnjaki, ki se v Ameriki ukvarjajo s kožnimi boleznimi, trdijo, da bo prej ali slej vsak sedmi človek zbolel za kožnim rakom zaradi brezskrbnega predajanja sončnim žarkom.

Druga, še hujša posledica nerazumnega sončenja je črni kožni rak, ki se zelo hitro širi in že v zgodnji fazi tvori metastaze. V manj kot desetih letih so se rakaste kožne bolezni več kot podvojile.

Torej je pravilno izpostavljanje UV žarkom le kratek čas, daljše pa že lahko deluje negativno. ▲

Lepotna kura za čistilke sonca po receptu Marie-E Langl

50g avokadovega olja
50g sezamovega olja
50g olivnega olja
1-2 kapsuli vitamina E
1 čajna žlička limoninega soka

Kapsule z vitaminom E odpremo, nato pa vse sestavine dobro zmešamo. Na koncu dodamo limonin sok in že je pripravljeno naravno negovalno sredstvo, ki varuje občutljivo kožo obraza in vratu pred izsušitvijo. Kožo namažemo, če je mogoče, en dan pred sončenjem, da se ga koža lahko privadi. Uporaba tega negovalnega sredstva je priporočljiva tudi pred smučanjem in če se veliko zadržujete v prostorih, kjer je zrak suh zaradi centralnega ogrevanja.

vir: Naravna kozmetika, Marie - E Langl

**ZVEZA HRANILNO KREDITNIH SLUŽB
SLOVENIJE, p.o. LJUBLJANA**
POSLOVNA ENOTA SLOVENJ GRADEC
Telefon 02 883 93 00

Z blagajniškimi mesti:
Slovenj Gradec, Celjska 7
Dravograd
Prevalje
Radlje ob Dravi
Mislinja

☎ 02 883 93 13
☎ 02 871 04 90
☎ 02 881 78 10
☎ 02 888 00 10
☎ 02 885 70 50

VARČEVANJE

Ponujamo ugodne obrestne mere za vse vrste vezanih tolaških depozitov.

NOVA PONUDBA: HRANILNA KNJIŽICA OBROČNEGA VARČEVANJA

Prednosti:

postopno varčevanje manjših zneskov
višje obrestne mere za privarčevana sredstva
pridobitev ugodnega kredita

KREDITI

Pri nas lahko dobite posojilo za različne namene:

- **investicijska posojila** - za novogradnje, obnove, nakupe mehanizacij,
- **posojila za nakup kmetijskih zemljišč**
- **gotovinska posojila** - kratkoročna in dolgoročna
- **stanovanjska posojila**

DODATNA PONUDBA:

- **MAGNA KARTICA** in **EUROCARD KARTICA**
- **PLAČILNA KARTICA »ACTIVA«** - MOŽNOST DVIGA GOTOVINE NA BANČNEM AVTOMATU
- **INFORMACIJE IN VPLAČILNO MESTO ZA VZAJEMNE SKLADE KD**
- **INVESTMENTS (GALILEO, RASTKO, KD BOND)**
- **ZAVAROVALNIŠKE STORITVE ZA »SLOVENICO«**

OHRANJAMO TRADICIJO IN SKRIMO ZA RAZVOJ !

LJUDJE

IN

DOGODKI

OB 130-LETNICI PROSTOVOLJNEGA GASILSKEGA DRUŠTVA SLOVENJ GRADEC

TOMO FELLE, poveljnik PGD Slovenj Gradec

130-letnica kake organizacije pomeni potrdivitev njene rasti in razvoja. Če pa upoštevamo, da gre v tem primeru za jubilej prostovoljne organizacije, kot je Prostovoljno gasilsko društvo Slovenj Gradec, mislim da ugotovitev velja še posebej poudarjeno. Da lahko praznujemo tako pomemben jubilej velja povedati, da je v rast vloženo veliko volje in truda, večih rodov. Od ustanovitve naprej do danes društvo teži za podobnimi cilji, namreč ob vsakem trenutku pomagati pomoči potrebnim. Človek, ki se odloči postati gasilec, se mora v življenju velikokrat odpovedati prostemu času, saj nas neprestano spremljajo nepredvidene situacije, na katere se moramo odzivati. Da bomo lahko uspešni, se moramo nenehno izobraževati, vzdrževati opremo in skrbeti za imetje, ki so nam ga zapustili predhodniki. Še posebej pa skrbimo za prijateljske odnose, saj smo kot ena družina in vedno pripravljeni pomagati si med seboj.

V Prostovoljnem gasilskem društvu Slovenj Gradec skrbimo tudi za podmladek, kar pomeni, da uvajamo in pripravljamo mlade ljudi za izvajanje strokovnih požarno-varnostnih nalog. Plačilo za naš trud je uspešna pomoč v nesreči, pomoč, ki jo lahko nudimo bližnjim, ohranjamo njihovo premoženje in rešujemo življenje. Zato je beseda HVALA, ki jo nam izrečejo

Tomo Felle

krajani, prijatelji in znanci, najlepše priznanje, več, najdragocenejša spodbuda za naše nadaljnje delo. Življenje gasilca je nenehno postavljeno pred preizkušnjo, vedno se mora prilagoditi vsakemu položaju, saj je splet okoliščin zmeraj drugačen. Glede opremljenosti društva smo zadovoljni. V zadnjih letih dobro skrbimo za zaščito gasilcev, zato namenimo precejšnja sredstva prav za nakup zaščitne opreme. Naš visoki jubilej ni le praznik samo Prostovoljnega gasilskega društva Slovenj Gradec, temveč tudi občanov mesta saj jim lahko zagotovimo, da glede na našo pripravljenost lahko mirno spijo. Ob tej priložnosti naj se zahvalim vsem, ki so kar koli storili za obstoj našega društva, in zagotavljam, da se bomo tudi v prihodnje trudili za njegov napredek.

“NAJ BO DAN ALI NOČ,
BRAT GRE BRATU NA POMOČ
IN PRIJATELJSTVO NAJ MEJE
NE POZNA!” ▲

Največji požari v 10-letih

V zadnjih desetih letih so v našem požarnem okolišu bili zabeleženi naslednji požari, ki so povzročili veliko škodo.

Požar v podjetju TUS Prevent na Kidričevi 6 dne 31.7.1995. Požar je nastal v proizvodnih prostorih, in to v severnem delu podjetja. Intervencija je bila zelo hitra. Zaradi bojazni, da požar zajame ves kompleks proizvodnih prostorov, smo poklicali na pomoč vsa gasilska društva iz Mislinjske doline. Sodelovalo je 131 gasilcev z 8. Gasilskimi avtociisternami in 9. Orodniimi vozili. Požar je bil lokaliziran v 25 minutah, dokončna pogasitev pa v dveh urah.

Prav tako je prišlo do ponovnega požara v podjetju TUS Prevent dne 7.9.1995 zaradi varjenja konstrukcije; zagorela je izolacija pod strešno kritino. Zaradi hitre intervencije je nastala le manjša škoda in požar se ni razširil v proizvodne prostore. Sodelovalo je 32 gasilcev z osmimi vozili.

Do tal je pogorelo gospodarsko poslopje Jožeta Meha na Gozdni poti 6 kljub hitri intervenciji, obvarovali pa smo samo stari del hiše ob pogorelem objektu. Sodelovalo je 6 društev in 65 gasilcev.

Gasilska enota za takojšnje posredovanje ob intervenciji

MISLINJČANI SO PRAZNOVALI

.... nadaljevanje s prve strani....

FRANC JURAČ

Občani občine Mislinja zadnji teden v mesecu juniju praznujejo svoj občinski praznik. Letos so ga praznovali že šestič, v tednu dni praznovanja pa so se zvrstile številne družabne in športne prireditve. Tako so v Mislinji odprli otroško igrišče, ob 20 letnici Aktiva invalidov v Mislinji so se srečali invalidi pobratenih društev, v Knjižnici Ksaverja Meška v Mislinji pa so osodprli razstavo iz zbirke profesorja Jožeta Potočnika "Ljudje in kraji nekoč in danes v občini Mislinja." V okviru dneva gozdarjev in lovcev, so gozdni delavci izvedli tekmovanje v gozdnih veščinah, lovci pa so se

Kmetovalca Zdenka in Franc Ošlak iz Pake prejmeta občinsko priznanje.

Dušan Leskovec, predsednik Koroške lovske zveze je v svojem govoru predstavil delo in problematiko lovstva na Koroškem.

Boris Razgoršek iz Mislinje med tekmovanjem v disciplini prežaganje.

Foto ▲▼ Franc Jurač

zbrali na okrogli mizi Koroške lovske zveze na kateri so razpravljali o predlogu Pravilnika o zbiranju in oddajanju uplenjene divjadi. Ob svečani otvoritvi občinskega praznika pa so kot simbol praznovanja prižgali oglarsko kopo; to je letos že drugič prižgal Silvo Pritrznik direktor Gozdnega gospodarstva Slovenj Gradec. Po vsakoletnem srečanju upokojencev je Turistično društvo Mislinja v sodelovanju z vaškimi skupnostmi izvedlo kmečke igre,

med katerimi pa so letos prvič prikazali spuščanje hloda po plankonu. Prostovoljno gasilsko društvo Mislinja pa je na tekmovanju predstavilo svoje operativne enote.

Praznovanje občinskega praznika pa so sklenili s svečano sejo občinskega sveta in podelili občinska priznanja. Te so prejeli Leopoldina Bezljaj, Jože Kotnik, Ivan Lekše, Leopold Vocovnik, kmetovalca Zdenka in Franc Ošlak, Rihard Kozjak in Rudi Krebl. ▲

Letos so prvič prikazali spuščanje hloda po plankonu.

Kulturni program so popestrili pevci in pevke gozdarskega pevskega zbora "Stezece".

Po gozdarskem tekmovanju pa še gasilski posnetek za spomin.

Podiranje na balon.

V PODGORJU SO VOZILI FURMANI

FRANC JURAČ

Le dan pozneje, po srečanju državnikov pod Najevsko lipo pa je bilo veselo tudi v Podgorju pri Slovenj Gradcu. Kulturno društvo in Primestna vaška skupnost sta letos že dvanajstič priredila tradicionalno prireditev "FURMANI PO CEST PELJAJO". Na prireditvi so prikazali stare običaje s krajev pod Uršljo goro, nekatere navade ob najrazličnejših delih in opravilih, prikazali so kmečka dela s starim orodjem in postregli z značilnimi jedmi, ki so jih nekoč pripravljali na kmetijah. Posebno zanimiva je bila izdelava planinskega plota, krmišča za divjad, spletnje vencev, vrtnje lesenih cevi in cepljenje "šiklnov". Konjeniki pa so prikazali podkovanje konja, ki ga vsako leto opravi kovač Pepi Strmčnik. Lepo vreme je v Podgorje privabilo več kot tisoč obiskovalcev, ki so bili s prireditvijo nad vse zadovoljni.

1. Tako so furmani zapeljali po podgorskih cestah.
2. Suhodolčani so izdelovali planinski plot.
3. Cepljenje "šiklnov" je še vedno zanimivo.
4. Koscem v Podgorju je malica še kako teknila.

Foto Franc Jurač

SLAVKINA NAJLEPŠA LETA

Na Španceljevi kmetiji, ki leži nad Starim trgom, od koder je lep pogled na Slovenj Gradec in prelepo Mislinjsko dolino, se je pred 80 leti 1. julija, Ivanu in Jožefi Areh rodila kot peti otrok hči Slavka. Svojo mladost je preživljala s sestrami in bratoma – vseh skupaj je bilo sedem otrok. Njena mladost na kmetiji je bila kar težka, saj je morala marsikaj postoriti in pomagati na polju, travniku, tako da je za brezskrbno in razigrano mladost ostalo malo časa. Osnovno šolo je obiskovala v Slovenj Gradcu. Po končani šoli je ostala na kmetiji in pomagala pri delu, dokler je ni zasnubil Franc Smrekar iz Šentilja pri Mislinji in jo leta 48 popeljal pred oltar, kjer sta si obljubila zvestobo. Preselila sta se v Šancelnovo bajto, ki jo je bilo treba obnoviti. S trdim delom jima je uspelo.

Franc je bil zaposlen v ravenski železarni. V zakonu so se jima rodili trije otroci: Minka, Vlado in Anica. Slavka je skrbno skrbela za dom in otroke, ter obdelovala zemljo, da je bilo najnujnejše pri hiši.

Družina je bila srečna do leta 1983, ko je Slavka izgubila moža, otroci pa očeta. Življenje je teklo naprej, dokler ji ni smrt iztrgala 1999. njene najstarejše hčere Minke. Slavka kljub globoki žalosti ni obupala, saj je našla uteho v farni cerkvi Svete Radigunde, kjer že štirideset let opravlja delo mežnarice, poleg tega pa še marsikaj postori pri cerkvi.

Trikrat na dan se odpravi zvoniti. Zvonovi iz lin oznanjajo ljudem, da se dan budi ali tone v noč, z besedo zvonov pozdrav Ave Maria, saj pojo s srcem.

To so leta naše Slavke Smrekar, ki je ob vsakem času in v vsakem vremenu imela veliko skrb z zvonenjem. Z njim vabi krajane v cerkev, premnoge pa je pospremila na pokopališče.

Slavka je še povedala, kako težko je bilo, ko je bilo treba zvoniti še ročno! Lepi in slabi spomini so se povrnili štirideset let nazaj.

Želimo, da bi Slavka še naprej opravljala svoje delo – torej še na mnogo zdravih in srečnih let, Slavka!

FERDINAND PEŠL 75 LETNIK

LUDVIK MORI

Čeprav je od njegovega jubileja minilo že nekaj časa, upam da mi ne bo zameril, da ga šele sedaj predstavljam v naši reviji.

Ferdinand se je rodil 25. maja 1927 kot prvi Branjelov sin po dolgih letih pričakovanja moškega potomca pri njegovih prednikih. Za njim so se rodili še: Poldi, Ida, Cilka, Mirko in Ivanka. Vsi so bili pošteno vzgojeni ter delovni. Že v ranih otroških letih jih je čakalo trdo kmečko delo na zelo strmi Branjelovi domačiji in vsi so staršem hvaležni za lepo in trdo vzgojo.

Kot povsod je bila navada, da je grunt prevzel sin prvenec in tudi oče Peter se je tega nadejal. Čeprav je Nantl, kot so ga domači klicali, rad prijel za vsako delo, mu kmetovanje v strminah ni preveč dišalo. Ko se je zaljubil v sosedovo Viktorijo ali Viko, kot jo vsi kličemo, sta se že kmalu po poroki zmenila, da se bosta zaposlila v dolini. Nande ali Natl si je našel službo na železnici, Vika pa v tovarni.

Na začetku sta stanovala v najetem stanovanju, ko pa sta si prislužila nekaj prihrankov, sta začela misliti na lasten dom. Kupila sta parcelo na koncu Mariborske ulice v Dravogradu in hiša je začela rasti s pomočjo njegovih bližnjih in prišel je tudi trenutek, ko se je družina lahko vselila.

Življenje sta podarila dvema hčerkama, Majdi in Metki ter ju v življenju vodila in usmer-

jala do poklica. Majda si je izbrala medicinski poklic, Metko pa je bolj zanimala gradbena stroka, a življenje jo je usmerilo na kmetijo, na Vikin rodni dom, kjer z možem Franjem pridno in uspešno kmetujeta in tudi vnuka Rok in Jerneja jima že pridno pomagata.

Moram še povedati, da je bil Nande, dokler je bil še neporočen, nekajkrat camer na ohceti igral pa je tudi na harmoniko in veli-

ki bas. Precej grenki spomini so mu ostali na prvi bas, ki si ga je kupil s trdo prisluženem denarjem. Pravi: "Bilo je leto 1958, ko sem igral pri Ojstriški godbi. Po maši smo imeli godci pri Mornu vaje. Ker je bil bas precej težak, jaz pa sem imel dve uri peš hoje domov, sem shranil bas pri Mornu. Komaj smo fantje prišli za hrib na Velško stran, je v koči pri Mornu nastal silovit požar, ki se je v sušnem in vetrovnem dnevu razbesnel ter uničil vsa Mornova poslopja, cerkev in župnišče.

V zelo kratkem času je bilo vse uničeno, kar je bilo leseno. A izguba instrumenta Nandetu ni vzela volje do igranja; čez nekaj časa si je kupil novi bas in z njim ter s harmoniko razveseljeval ljudi na ohceti in veselicah. Tudi pri Ojstriški godbi sta precej let vztrajala z bratom Poldijem.

A naše življenje ima tudi drugo plat. Ko bi človek moral uživati zasluženi počitek, se ga lotijo razne bolezni in mu zagrenijo življenje, z voljo in upanjem pa lahko bolezenske težave tudi odvrne. Tako razmišlja tudi Ferdinand. Letos bosta z ženo Viktorijo obhaja tridesetletnico poroke.

Skupaj s potomci in sorodniki ter prijatelji se pridružujemo vroči želji, da bi se Ferdinandu zdravje izboljšalo in bi oba z Viktorijo obhajala zlato poroko.

ZLATE POROKE

VERONIKA IN STANKO PLEVNİK

Zlatoporočenca Veronika in Stanko Plevnik

"Najin zakon so krepili delo, medsebojno spoštovanje in otroci, danes sva vesela, ko so nama otroci pripravili zlato poroko," sta povedala Veronika in Stanko Plevnik iz Slovenj Gradca, ko sta praznovala zlato obletnico zakona. Veronika se je rodila 9.1.1927 v Komisiji, Stanko pa je svetlobo belega dne zagledal 14.11.1929, prav tako v Komisiji, kjer so jima tekla najprej otroška pozneje pa mladostna leta. Ker Stanko Plevnik izhaja iz "olcerske" družine, si je že s 16 leti starosti izbral poklic gozdarja in odšel med gozdarje. Kar preko trideset let je bil sekač v mislinjskih pohorskih gozdovih, le nekaj let pred upokojitvijo pa so ga premestili in opravljal je delo hišnika na Gozdnem gospodarstvu Slovenj Gradec.

Tu in tam pa je tudi Veronika sozensko pomagala pri pogozdovanju in čiščenju v gozdu. Ko je Stanko odhajal na "šiht" je Veronika vzgajala otroke, pet jih je rodila v zakonu in doma vodila gospodinjstvo ter hranila prašiče in krmila živino, da je bilo pri hiši tudi dovolj mleka. Danes sta Veronika in Stanko srečna, ko ju obiščejo otroci ter deset vnukov in trije pravnuki. Ob zlatem jubileju jima čestita tudi Viharnik, ki ga zvesto prebirata vsa leta njegovega izhajanja. ▲

EMA IN CIRIL KRAJČER

FRANC JURAČ

Zlatoporočenca Ema in Ciril Krajcer z otroki

Foto Franc Jurac

V krogu svojih otrok, vnukov, pravnuka in številnih prijateljev, sta na Prevaljah praznovala zlato poroko Ema in Ciril Krajcer. Ema Krajcer se je rodila 2. junija leta 1930 v Dravogradu, Ciril Krajcer pa 2. februarja leta 1927 na Gornje Podlesnikovi kmetiji pod Paškim Kozjakom.

Že mlad je moral prijeti za vsako delo, po vrnitvi iz Nemčije, kamor je bil mobiliziran, se je zaposlil v Rudniku Mežica, za tem pa si je našel zaposlitev pri Gradisu, kjer se je izučil za tesarja.

Veliko je pomagal pri gradnji novih hiš in gospodarskih poslopij. Ema Krajcer se je prav tako zaposlila pri Gradisu, to pa je bil tudi povod, da sta se spoznala in spoznanje spleta v srečno in lepo zakonsko ognjišče, v katerem so se jima rodili dve hčerki in sinova. Najbolj pa sta vesela šestih vnukov in pravnuka.

K zlatemu jubileju jima iskreno čestitamo. ▲

EMA IN MAKS VINŠEK

Pred kratkim sta praznovala zlato poroko v krogu svojih najdražjih Ema in Maks Vinšek iz Trbojn.

Prehitro so minila leta.

Na skupni življenjski poti sta veliko delala, da sta si ustvarila topel dom. Maks je bil zaposlen na železnici 35 let, prav tako je bila zaposlena na železnici tudi Ema. Oba sta tudi dolgoletna člana društva upokojencev in člana društva invalidov Vuzenica. Po vseh teh petdesetih letih prehojene poti sta srečna in zadovoljna s hčerko Cvetko in njeno družino ter s sinom Maksom in njegovo družino. Skušamo skupaj preživljati lepe trenutke, z veseljem in smehom. Želimo, da bi bili lepi in dolgi dnevi njunega jesenskega življenja. ▲

Zlatoporočenca Ema in Maks Vinšek

ČETRTI OBČNI ZBOR GORSKE STRAŽE

LIDIJA JEROMEL

V soboto, 1. junija, smo se članice in člani Gorske straže meddruštvenega odbora planinskih društev Koroške (MDO PD Koroške) zbrali na 4. rednem občnem zboru v koči na Grohotu

POLETJE – ČAS DRUŽENJA IN SPROSTITVE

Poletje je letni čas, kjer več časa posvetimo sprostitvi in uresničitvi svojih interesov, želja in hobijev skupaj z najbližjimi. Mnogo je aktivnosti, ki jih lahko opravljamo. V nadaljevanju bomo na kratko spregovorili o najbolj priljubljenih sprostitvah kot so planinarjenje, plavanje in jadrnanje.

PLANINARJENJE

Planinarjenje je ena najstarejših oblik rekreacije, ki ima v Sloveniji bogato tradicijo. Mnogi Slovenci so odlični plezalci in tako so nekateri osvojili več najvišjih vrhov na svetu z Mount Everestom vred. Naš prečudoviti Triglav (2864 m) je dostopen po različnih poteh, ki se po težavnosti močno razlikujejo. Za vzpenjanje po slovenskih Alpah ni treba biti izurjen plezalec.

Vsem tistim, ki radi občudujemo naravo, se ponujajo številne priložnosti prehoditi planinske poti po vsej Sloveniji. Planinske poti se v slovenskih gorah glede na njihovo tehnično zahtevnost razdelijo v tri skupine:

- lahka pot je tista, pri kateri se si pri hoji ni potrebno pomagati z rokami;
- zahtevna pot vodi prek težjih mest, pri katerih si zaradi varnosti pomagamo z rokami;
- zelo zahtevna pot je tista, kjer je raba rok pri hoji nujno potrebna in je zato zavarovana s klini, z žičnimi vrvmi in s stopi, te poti so na planinskih zemljevidih označene s pikčasto rdečo črto, na smernih tablah pa z znakom za splošno nevarnost.

Slovenci pa smo med prvimi začeli uvajati planinske vezne in krožne poti. Najbolj znana je Slovenska planinska pot, ki povezuje Maribor, Triglav in Ankaran, označenih pa je že več kot 60 različnih veznih poti. Med njimi so nekatere kulturno zgodovinske in naravoslovne poti. Po našem ozemlju potekata tudi dve evropski pešpoti – E6 (od Baltika do Jadrana) in E7 (od Soče do Sotle).

Preden se podamo na pot, pridobimo informacije o vremenu za gorski svet. Čeprav moramo vedeti, da v visokogorju dosežejo temperature od pozne pomladi pa do jeseni vse vrednosti od minus 10 do plus 30 stopinj Celzija. Dopoldan lahko pripeka sonce, popoldan že razsaja nevihta, zmrzuje in sneži. Temu primerna mora biti naša oprema, ki jo delimo na: obleko in obutev, osebno opremo, tehnično opremo in posebno opremo.

Znano je, da se večina nesreč v gorah začne že doma zaradi slabe ali neustrezne priprave na turo. Pogosti vzroki nesreč so povezani z izbiro prezahtevnega cilja (telesna in duševna nepripravljenost), pomanjkljive in neustrezne opreme, z neusposobljenostjo in pomanjkanjem znanja o gibanju in pravilni uporabi opreme, nepoznavanjem poti in površja, podcenjevanje trenutnih razmer v gorah, ki so povezane predvsem s padavinami in temperaturnimi značilnostmi. Najpogostejše nevarnosti so zdrs, padec, padajoče kamenje, strela, plaz in podhladitev.

Nikoli pa pri planinarjenju ne pozabimo na pozdravljanje, ki je lepa in prijazna navada, še posebno domača in uveljavljena pa je v gorah. S pozdravom negujemo pristne stike z domačim prebivalstvom in ostalimi obiskovalci gora, prvim dajemo priznanje za kleno trdoživost, slednjim pa za opravljeni vzpon. Sicer pa spoštujemo naravo in se obnašamo kot njeni varuhi. ▲

* 1911
+ 2002

Oh kako prazen je ta dom,
ko tebe, dragi oče, dedek,
več med nami ni.
Le spomin na tebe
živel bo vse naše dni.

GAŠPER SEKOLOVNIK

V soboto 15. junija smo se na perniškem pokopališču v krogu svojcev, sosedov, prijateljev, znancev od blizu in daleč ter lovcev, zadnjič poslovili od našega najstarejšega perniškega krajana, katerega življenje je po daljši in hudi bolezni ugasnilo doma tiho in mirno.

Ko prelistamo knjigo njegovega življenja nam pove, da je Gašper kot najmlajši izmed šestih otrok zagledal luč sveta na visokogorski domačiji pri Podrčniku na Vratih. Materi Mariji je kmalu umrl prvi mož in oče štirih nedoraslih fantov. Znova se je poročila z Alešem Sekolovnikom, ki je bil dober mož in skrben oče vsem otrokom. V drugem zakonu sta se rodila še hčerka Marija in Gašper. Ko je najstarejši sin Matevž prevzel Podrčnikov grunt, sta se Aleš in mati Marija umaknili ter vzela v najem visokogorsko zgornje Čičkovo kmetijo, ki leži ob državni meji na Mlakah. Tu sta Gašper in njegova sestra Micka odrasla.

Sicer pa je bil Gašper vedno prijeten sogovornik popotnikom, ki so se ustavljali pri njihovi hiši za kratek čas ter se pokrepčali pred zadnjim vzponom na vrh.

Z bolečino v srcu je Gašper spremljal propadanje cerkve sv. Urbana. Kakor mnogo drugih krajanov si je srčno želel, da bi to cerkvico obnovili. To je tudi učakal in nekajkrat mu je bilo dano, da je zopet peš poromal tja gor in užival lepote iz mladostnih let.

Druge svetovne vojne se ne spominja rad. Leta 1944 in 1945 so se pri Čičku izmenično večkrat oglašali Nemci in partizani - le ti so imeli v bližini bunker in le majhna neprevidnost ali izdaja bi lahko povzročila hudo tragedijo. Že na prvih povojnih volitvah je bil med drugimi tudi Gašper izvoljen za odbornika Krajevnega ljudskega odbora Pernice in ti časi obveznih oddaj in planskega gospodarjenja so bili prav tako težki. Tudi ta huda leta so minila.

Ko sta starša začela pešati, si je Gašper poiskal življenjsko sopotnico, deset let mlajšo Tratnikovo Micko, s katero sta si v juliju leta 1949 obljubila zakonsko zvestobo do groba. V zakonu sta podarila življenje sinu Petru in dvema hčerkama Kristini in Gelci, žal je slednja v otroških letih umrla.

Trdo je bilo življenje na tej strmi kmetiji, ki je bila brez gozda, zato se je Gašper zaposlil v gozdarstvu. V tistih časih, ko ni bilo cest in ne prevozov na delo, je moral pešati z enega hriba na drug hrib in to ob vsakem vremenu. Pa vendar je bil njegov dom vedno topel; vsak, ki je prišel vanj, je bil pogoščen s kruhom in pijačo. Starša pa sta tudi omogočila otrokoma šolanje na poklicnih šolah v dolini. Kristina si je izbrala poklic administratorke, Peter pa kot profesor fizike poučuje na ravnanski gimnaziji že polnih štiriindvajset let.

Kot lovec je Gašper raje skrbel za divjad kot pa jo ubijal. Zelo rad je prisluhnil petju ali "folcanju" divjega petelina ter užival v tem lovskem športu.

Toda leta in trdo garanje naredijo svoje, vedno bolj utrujen je postal njegov korak in tudi bolezen mu ni bila prihranjena. Zdnje dni je preživel doma, med svojimi, ko so daleč iz doline prihajali in izmenično bedeli ob njegovi postelji.

Hvaležni smo mu za vse, kar je dobrega storil za naš kraj, za svoje potomce, za bižnje ter za lovsko društvo. Ohranili ga bomo v lepem spominu.

Ludvik Mori

* 1922
+ 2002

MARIJA JEDLOVČNIK - Pogačeva mama

Letos, 29. junija 2002, je po sedem in pol mesecih hudih bolečin za posledicami možganske kapi umrla Pogačeva mama - Marija Jedlovčnik z Dolge brde pri Prevaljah.

Rajna Marija se je rodila 22. maja 1922 pri Črepniku na Stražišču pri Prevaljah. Rodila je tri otroke. Dve hčerki in sina, ki je umrl že v otroštvu.

Vse življenje je bila pridna kot mravlja. Dobrota, prijaznost in izredno gostoljubje so bile njene lastnosti, ki so jo krasile njeno celo, nad 80 let dolgo življenje.

Zdrava in čvrsta je bila vedno. V njeni družbi se je vsak, ki je prišel k hiši ali se z njo srečal, dobro počutil. Njenega gostoljubja pa nikoli ni pozabil. Tudi na starost, ko je predala gospodinjstvo hčerki, je po svojih močeh vse do zadnjega pomagala.

Življenje je bilo tudi kruto. Skoraj 33 let je bila vdova. Bila je verna. Pogosto je hodila v cerkev, kjer je iskala tolažbo in mir.

Poleg njenih najbližnjih jo pogrešajo tudi vnukinja, dva vnuka in dve pravnukinji.

Vsi njeni, sorodniki, sosede in vsi, ki so jo poznali, jo bodo nosili v svojih srcih in je ne bodo nikoli pozabili.

Zahvala v njenem imenu velja osebju internega oddelka bolnišnice Slovenj Gradec, osebju ZD Prevalje, patronažni sestri Mariji Večko, govornikom, gospodu župniku, sosedom, vsem, ki so darovali cvetje in sveče, in vsem, ki so jo pospremili na zadnji poti.

Rok Gorenšek

Radi smo te imeli,
nisi odšel,
čeprav te z nami ni,
v srcih naših si.

SPOMIN

22. junija so minila štiri leta od vse prerane smrti dragega očeta, sina, brata in strica

MARKA OGRIZA

z Legna 45 iz Slovenj Gradca

Naše minljivosti se zavemo šele takrat, ko nas zapusti nekdo, ki nam je blizu in smo ga imeli radi.

Nihče ni vedel, niti slutil, da se bo življenjska pot našega Marka tako hitro končala. Radi smo ga imeli, zato je izguba še toliko bolj huda in boleča. Ostali so nam spomini in dnevi, ki smo jih preživel skupaj, ne bomo nikoli pozabili.

Vsi njegovi domači!

* 1930
+ 2002

Ko zaželimo si bližine,
gremo tja v mirni kraj tišine.
Tam srce se tiho zjoče, da te ni,
še vedno verjeti noče.

ANTON VEČKO

Nenadoma in nepričakovano je umrl Anton Večko, po domače Pečenikov Tonček iz Kozjaka pri Mislinji. V soboto, prvega junija zgodaj dopoldne, je še želel opraviti ogled v čebelnjaku kako mu vzletajo čebele. Na pol poti do čebelnjaka se je zgrudil in umrl. Nenadni izgubi skoraj nismo mogli verjeti.

Petega januarja leta 1930 se je rodil na Pečenikovi kmetiji na Kozjaku kot tretji od osmih otrok v družini. Otroška in mladost na leta je preživel doma na kmetiji, delo na kmetiji pa je tako vžljubil, da je leta 1955, ko se je poročil s Pastirkovo Zofko iz Završ, prevzel od svojih staršev kmetijo, na kateri sta z ženo Zofko pridno gospodarila. V zakonu so se jima rodili trije sinovi, vendar ga je smrt sina Rajka pred sedmimi leti hudo prizadela. Strma Pečenikova kmetija je zahtevala pridne roke in vztrajnost. Ko v letih Tonetovega gospodarjenja na kmetiji še niso poznali strojev, so morali vsako delo opraviti ročno. Dodatni vir dohodka pa je Tone iskal vsa leta v žganju apna.

Ob obilici dela na kmetiji pa je Tone vedno našel čas za družbenopolitično delo v raznih organizacijah in društvih. Po vzoru svojega očeta je že kot mladenič stopil med lovce, v letu 1953 in 1954 pa je bil odbornik elektrifikacijskega odbora in pridno pomagal pri napeljavi električnega omrežja. Bil je odbornik takratne občinske skupščine, pa član upravnega odbora krajevne skupnosti v Doliču, kjer je aktivno sodeloval tudi v Teritorialni obrambi in pridno delal kot kmet v Upravnem odboru Kmetijske zadruge, kot čebelar pa je aktivno delal tudi v Čebelarstvu Slovenj Gradec. Mnogo let pa je bil v domači farni cerkvi tudi ključar.

Ko je leta 1995 prepustil kmetijo sinu Viktorju, tudi potem ni miroval. Pomagal je sinu ne samo z delom ampak tudi z nasveti in s tem veliko doprinesel, da je delo na kmetiji še bolj steklo.

Vedno in vselej pa je našel čas za čebele, ki so mu na kmetiji veliko pomenile. Takega kot smo poznali Antona Večka, Pečenikovega Toneta ga bomo ohranili v najlepšem spominu, zato mu naj bo lahka domača zemlja.

Franc Jurač

V SPOMIN

13. julija je minilo leto dni od slovesa drage žene, mame in babice

MIHAELE HOVNIK, p.d. Zaberčnik iz Sel.

Kar ne moremo verjeti, da je ni več med nami, da je odšla za vedno.

Zahvaljujemo se vsem, ki se je spominjate, se ustavite ob njenem grobu, ji prižigate sveče in ji poklonite cvetje.

Pogrešamo jo: mož Franc in otroci z družinami.

* 1979
+ 2002

Dni mojih lepša polovica kmalo,
mladosti leta, kmalo ste minule,
rodile ve ste meni cvetja malo,
le tega rožce so se koj osule
(France Prešeren)

LIDIJA JAVORNIK

Pomlad je čas, ko se veselo prebujajo narava, ko začne vse brsteti, ko iz tisoč semen zrastejo nove rastline. Tudi življenje Lidije se je začelo v tem času (9. marca) 1979 leta. Svoja mladostna leta je preživela pri starših na kmetiji Starej v Pamečah. Mlado dekle, ki je hodila v srednjo šolo v Slovenj Gradec je ugledal sosedov Zlatko in jo peljal na kmetijo Kraker.

Ko sta s partnerjem na kmetiji v Pamečah začela plesti prijetno gnezdece, ko jima je to veselje večal njun nekaj mesecev star sin Žan, je usoda prekinila to njuno veselje in zareza la globoke rane.

Več kot tri mesece je že minilo, od kar smo se poslovili od Lidije Javornik iz Pameč.

Kot strela z jasnega neba je med nas 12. aprila 2002 leta treščila novica, da je prenehalo biti srce Lidiji. Tisti dan je jokalo tudi nebo. Komaj triindvajsetletno dekle je zapustila svoje najdražje. Čas, ko začneš najbolj cveteti, zoreti, ustvarjati in skupaj s partnerjem vzgajati otroke, Lidiji ni bil usojen. Kot je zapisal Prešeren, ji niso bila dana živeti, še tista leta ne, ko mladost zajemaš s polno žlico.

Smrt vedno hudo boli. Takrat, ko umre najbližji se šele zavedemo, da ga ne bo nikoli več med nami. Vedno se bodo vračali spomini na skupne preživete dni, na tiste lepe trenutke, ki sta jih skupaj z Zlatkom preživljala ob svojem sinu Žanu. On se bo spominjal mame samo iz slik in pripovedovanja svojega očeta.

Kot je zapisala Mila Kačičeva;

Ni smrt tisto, kar nas loči
in življenje ni, kar družji nas.
So vezi močnejše,
Brez pomena zanje so razdalje, kraj in čas.

Ta vez, ki ostaja, ki je plod ljubezni in spoštovanja, je mali Žan.

Krakerjevi se za pomoč ob izgubi Lidije zahvaljujejo sosedom in vsem ostalim, ki ste jim ob tem težkem trenutku stali ob strani.

ZAHVALA

V 95 letu starosti nas je zapustila naša draga mama, Kuplenova bica in prabica

APOLONIJA OŠLOVNIK

iz Goriškega vrha pri Dravogradu

Ob tem žalostnem dogodku se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem za darovane vence, cvetje, sveče, za svete maše in za izraženo sožalje. Dekanu Francu Horjanu hvala za poslovljni govor in opravljen pogrebni obred ter pevcem za zapete žalostinke.

Vsi njeni

* 1932
+ 2002

VIKI ŽOLGER V SPOMIN

Med vsemi mejami, ki so postavljene človeku, je smrt tista, ki nepričakovano pobira naša življenja. Nemi in nemočni smo obstali, ko smo zvedeli, da je zaradi hude in neozdravljive bolezni umrla Vika Žolger iz Golavabuke. S smrtjo smo izgubili dobro in skrbno mamo, staro mamo, sestro in prijateljico.

Njena klena in pokončna osebnost se je odlikovala po izrazitem občutku dobročnosti, v njej pa se je z zunanjo zadržanostjo skrivala izjemna človeška toplina. Vika Žolger, rojena Vinarnik se je rodila 12. decembra leta 1932 v Turiški vasi.

S sestrami Ivanko, Zorico in Anico ter bratom je preživljala leta otroštva. Po končani osnovni šoli je v njej tlela velika želja po nadaljnjem šolanju, vendar so ji težki časi po drugi svetovni vojni vse to preprečili. Že kot mlada je morala prijeti za vsako delo delo. Na majhni kmetiji je prevzela skrb in pomagala staršem. Ko je postorila delo doma, je rada pomagala drugim in skoraj ni bilo v bližini soseda ali kmeta, kamor ne bi rada zahajali v "tavr". Vešča je bila vsakega dela, na polju, v hlevu ali v kuhinji, kjer je pridno in vestno opravljala mnoga gospodinjska dela. Z jekleno voljo je premagovala trde življenske preizkušnje, te pa so jo šolale v pridno in pošteno.

Leta 1959 se je poročila z Ivanom Žolgarjem. Ko sta si doma na kmetiji uredila skromno družinsko ognjišče, se jima je 18. junija leta 1960 rodil sin Lojze, kar je za mlado družino bilo še posebno veselje. Družina se je pozneje preselila v Črniško žago v Golavabuko, kjer sta Vika in njen mož razmišljala o gradnji lastnega doma. Po desetih letih srečnega družinskega življenja pa je v družino prišla nesreča, ko se je pri mizarškem delu smrtno ponesrečil mož oziroma oče Ivan.

Z njegovo smrtjo pa tudi do gradnje hiše ni prišlo. Težko življenje pa je Vika čutila po moževi smrti. Ker ni bilo dohodka pri hiši, se je zaposlila v Tovarni meril. Ob delu, ki ga je opravljala v tovarni, pa je vedno našla čas za vezenje oltarskih prtov.

Pri vezenju prtov je bila prava umetnica in mnoge oltarje cerkva v Celju, Ljubljani in v drugih slovenskih krajih krasi jo njeni lepo in skrbno izdelani prti.

Ko so opešale njene življenske moči in, ker sama ni mogla več, se je preselila k sinu Alojzu, kjer so lepo skrbeli za njo sinova žena Jana in Tinika Vošner, venomer ob njej pa so bili tudi vnuki Boštjan, Anja in Žan, ki jo bodo zelo pogrešali.

Vsi, ki smo poznali Viko, smo jo dojeli v podobo skromnosti, ki seva v nekaj in ostane v nas neizbrisano. Naj ji bo lahka domača zemlja, katero je spoštovala in ljubila.

Franc Jurač

* 1924
+ 2002

FRANC ROTOVNIK

Težko je govoriti, poskušati potolažiti in iskati primerne besede za tiste, ki so iz svoje sredine izgubili svojega najdražjega. To razmišljamo sedaj ob izgubi dragega moža, ljubečega očeta in brata Franca Rotovnika, gospodarja Spodnje Pajenkove kmetije na Tolstem Vrhu pri Mislinji.

Franc Rotovnik se je rodil 23. februarja leta 1924 na Svečevi kmetiji v Završah nad Mislinjo, v družini, v kateri je bilo šest otrok.

Vse od otroških in pozneje do mladostnih let je opravljal razna dela na kmetiji. Leta 1955 se je poročil na Spodnje Pajenkovo kmetijo v želji, da si tu ustvari topel družinski dom in srečno družinsko življenje. Z ženo Vero sta na kmetiji vsa leta pridno gospodarila, ob tem pa sta podarila življenje sinu Branku in hčerki Slavki.

Ker pa majhna kmetija ni dajala dovolj za preživetje, je Franc opravljal razna tesarska dela in zidarska dela, pravi strokovnjak pa je bil pri zidanju kmečkih krušnih peči in teh je na naših kmetijah sezidal veliko.

Pomagal je pri gradnji gospodarskih poslopij in stanovanjskih hiš in nikoli mu ni bilo pretežko nobeno delo. Ni poznal odklonilne besede in vsakomur je rad pomagal. Ker je ob nedeljah rad hodil v cerkev je vedno rekel: "Vsako delo začnem in končam z Bogom in to mi je v največje zadovoljstvo."

Hvala mu za vse in naj mu bo lahka domača zemlja.

Franc JURAČ

Ugasnila je luč življenja,
se prižgala luč spomina,
ko ostaja v srcu
tiha skrita bolečina.

ZAHVALA

Ob boleči izgubi dragega moža, očeta ter starega očeta

FRANCA ROTOVNIKA

Pajenkovega očeta iz Tolstega Vrha pri Mislinji se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, ki so ga pospremili na zadnjo pot, mu darovali cvetje, sveče in za svete maše.

Hvala zdravniku in strežnemu osebju internega oddelka slovenjegraške bolnišnice in dr. Tilki Prevolnik za zdravljenje. Hvala govorniku za izrečene besede slovesa, cerkvenim pevcem za zapete žalostinke, gospodu župniku Mirku Horvatu za pogrebni obred in pogrebni službi Jerneja Zaveršnika.

Žalujoci: vsi njegovi

ZAHVALA

Oh kako boli,
ko ljuba žena, mama, babica in in prababica
več te ni.
Ostali so le sledovi tvojih pridnih rok,
katere cenil bo še poznejši rod.
Ponosna, trdna kakor skala,
vso ljubezen in sebe si nam dala.
Za vse ti še enkrat hvala.

Ob boleči izgubi drage žene, mame, babice, prababice in tašče

OTILIJE JELENKO iz Dovž

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, sodelavcem, prijateljem in znancem, ki ste nam v težkih trenutkih stali ob strani nam izrazili sožalje in vsem, ki ste jo spremljali na zadnji poti, darovali cvetje, sveče in za svete maše. Hvala dr. Leonardi Pirmanšek ter zdravnikom in strežnemu osebju internega oddelka slovenjegraške bolnišnice za skrb in nego v času njene bolezni. Hvala govorniku Marjanu Križaju za izrečene besede slovesa, pevcem, g. župniku Tinetu Tajniku za opravljen pogrebni obred, godbeniku za odigrano Tišino in pogrebni službi Jerneja Zaveršnika. Posebna hvala Marjani Poklič za vsestransko pomoč v težkih trenutkih.

Žalujejo: vsi njeni

ZAHVALA

Skromno, tiho ste živeli,
za nas ste delali in skrbeli.
Vaše srce ljubeče sedaj
v grobu spi, nam pa
solzijo se oči.

Ob boleči in nenadni izgubi našega dragega moža, očeta, dedka ter brata

ANTONA VEČKO, Pečenikovega očeta
iz Kozjaka pri Mislinji

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki so nam pomagali v najhujših trenutkih, ga spremljali na zadnji poti ter mu darovali cvetje, vence, sveče in za svete maše. Iskrena hvala dr. Leonardi Pirmanšek, reševalcu Reševalne postaje Slovenj Gradec za nudenje prve pomoči v zadnjih trenutkih njegovega življenja. Hvala govornikom Majdi Sinreih za besede slovesa pred domačo hišo ter Francu Juraču in Štefanu Podjavoršku ob odprtem grobu, lovski družini in gasilskemu društvu Dolič ter Čebelarskemu društvu Slovenj Gradec za spremstvo na pogrebu. Iskrena hvala šentflorjanskim cerkvenim pevcem za zapete žalostinke med sveto mašo in ob odprtem grobu, pevcem Paškega okteta, rogistu Stanku Sešlu ter vsem praporščakom iz ostalih Lovskih družin. Hvala gospodu župniku za pogrebni obred ter pogrebni službi Jerneja Zaveršnika iz Šentilja pod Turjakom.

Žalujejo: žena Zofka, sinova Viktor z ženo Vero in Janez z ženo Marto, vnuki Simon, Irena, Miran in Klemen, bratje Franc, Ernest, Milan in Lojze ter sestre Anica in Marica ter ostali sorodniki.

ZAHVALA

V življenju le delo in skrb sta poznala,
sedaj od vsega trudna sta zaspala.
Odšla sta tja, kjer ni več trpljenja in bolečin,
na vaju večno bo ostal spomin.

Ob boleči izgubi našega dragega očeta, dedija in brata
IVANA ŠKODNIKA

in drage mame, ome in sestre
ANGELE ŠKODNIK iz Prešernove 13, Lengen

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, znancem in prijateljem, ki su jo spremljali na zadnji poti ter jima darovali vence, cvetje, sveče in za svete maše. Hvala zdravnikom in strežnemu osebju internega oddelka slovenjegraške bolnišnice, dr. Marjani Predikaki in Metki Epšek Lenart za dolgoletno zdravljenje, hvala govorniku Vinku Klančniku za ganljivo izrečene besede slovesa, pevcem CARINTIA CANTAT, Pihalnemu orkestru Slovenj Gradec g. župniku Petru Leskovarju in Jožetu Firštu za pogrebni obred in Pogrebni službi Komunalnega podjetja Slovenj Gradec.

Žalujejo: otroci Zvonko, Ivica in Danica z družinama, sestre Lojzka, Pepca, Zala in Pavla ter brat Vinko z družinami.

ZAHVALA

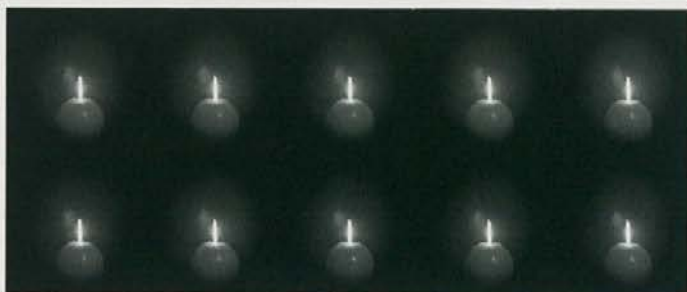
Ostali so sadovi tvojih pridnih rok,
a v naših srcih bol in jok.

Ob prerani in boleči izgubi dragega moža, očeta in brata
RUDIJA GOŠNJAKA

iz Mislinje

se vsem, ki so ga spremljali na njegovi zadnji poti ter mu darovali vence, cvetje, sveče in za svete maše iskreno zahvaljujemo. Hvala govornikom Marjanu Križaju in Silvu Jašu za izrečene besede slovesa, šentiljskim pevcem za zapete žalostinke, gospodu župniku Tinetu Tajniku za pogrebni obred ter gasilcem za za spremstvo na pogrebu. Prisrčna hvala družinam Oder, Ogris, Plevnik in Sovinc, ki so nam pomagali v najtežjih trenutkih.

Žalujejo: žena Vera, sin Boštjan, hčerka Kristina, sestre Malčka in Francka, ter bratje Ivan, Tone in Jože.

ZAHVALA

Ob boleči in nenadomestljivi izgubi naše drage mame, babice, prababice in tašče

JULIJANE POGOREVC

se iskreno in najlepše zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki so jo v tako velikem številu pospremili na njeni zadnji poti ter ji darovali cvetje, sveče in za svete maše. Iskrena hvala dr. Leonardi Pirmanšek in patronažnim sestram Anici Gams, Majdi Zajc in Ireni Sovič, društvu upokojencev in Rdečemu križu Mislinja. Posebna hvala tudi govorniku Marjanu Križaju za ganljive besede in gospodu župniku Leopoldu Koratu za pogrebni sloves, cerkvenim pevcem za žalostinke ter pogrebni službi Jerneja Zaveršnika.

V neizmerni žalosti hčerka Majda z družino.

MARKOVIMA V SPOMIN

OČETU IN MAMI

Mesec maj, mesec ljubezni, mesec, ki prinaša razcvet in vso lepoto pomladi, a v mogih srcih prebudi boleč spomin ob izgubi naših ljubljenih.

V mesecu maju sta se končali življenjski poti na domačiji Markovih v Golavabuki, pred 27 leti očeta Karla in pred 10 leti mame Frančiške.

Ni ju več med nami. Bila sta skromna "na zunaj" in "znotraj" bogata v srcu. Dobra sta bila, odprtega srca do vsakega. V naših srcih nikoli ne bosta umrla, večno bosta živela v nas, ki smo ju cenili in imeli radi.

Žaluojači

Foto Lidija Jeromel

KRES

IZ
NARODOPISJA VIKTOR LEVOVNIK

Počasi se je letni čas nagnil v drugi letni cikel, zato je prav, da spregovorimo nekaj o kresnih običajih, ki so še ohranjeni pri nas.

24. junij je rojstni dan sv. Janeza Krstnika. Bil je velikan tistega časa in je tudi danes. Rasel je v samoti, ko pa se je odtrgal iz puščave, je močno zadonel njegov glas. Herodinja je zahtevala njegovo glavo, zato je moral umreti mučeniške smrti.

Zdaj bomo malo pobrskali in spoznali naše običaje ob kresu. Najprej malo astronomskega poduka. Vemo, da za zimo in pomladjo nastopi poletje. To je tretji letni čas, ki traja tri mesece: od poletnega solsticija, to je med 21. in 22. junijem, do jesenskega enakonočja (22. in 23. september). Nekoč so v zmernem klimatskem pasu, kamor sodimo tudi mi, poznali le dva letna časa. Zimo in poletje. Deževno in snežno obdobje. O tem pričajo verovanja, ki so se ohranila do današnjih dni. Vemo, da je najdaljši dan 21. junij in takrat nastopi poletni solsticij, kar imenujemo pri nas tudi sončni kres ali sončni preobrat. Glede na letne cikle je kres zelo pomemben astronomski in astrološki dogodek. Beseda kres pomeni kretati in star slovenski pregovor pravi: O kresi se dan prevesi ali obesi. Od zimskega solsticija je minilo točno pol leta. Sonce vstopi v znamenje raka in v tem času doseže največji severni odklon od ekvatorja, se pravi, da je od njega najbolj oddaljeno. Skozi to točko gre vzporednik severni rakov čas. Povratnik rak pomeni izvor gravitacijske sile. Zaznamuje ga Vodem - mesec na horoskopskem polju kot začetek poletja. Nasproti zimskemu kozorogu (Capricorn), ki ga simbolizira hladni Saturn. Takrat je sonce najbližje ekvatorju.

Toliko sem vam, dragi bralci in bralke Viharnika, povedal o astronomskih dogodkih.

In zdaj spoznajmo kresne običaje in šege. Kot sem že omenil, kres je najbolj magično obdobje. To je čas, ko svoje moči preizkušajo škrtati, vile, žalik žene in druga nadnaravna bitja. Govori se, da je kresni praznik naelektrjen z magijo in čarovništvom. Vprašajmo se: zakaj kurimo kresove? Ker bo sonce počasi začelo izgubljati svojo moč. Trudili so se, da bi mu pomagali ohraniti toploto. Saj so sonce nekoč častili kot božanski ogenj. Zato mu je treba pomagati z zemeljskim ognjem, ga ohraniti, da bi ne opešalo. Med kresne običaje sodi tudi skakanje čez ogenj. Više si skočil, večji bo jesenski pridelek. Tudi živino so gonili okrog kresa - da bi se očistila boleznim. Da bi sončno svetlobo ohranili tudi v dolinah so spuščali lesena kolesa, ovita s predivom in namazana s smolo kot goreče kroglice s pobočij in hribov. Ker pa nesreča nikoli ne počiva, se je zgodilo, da se je takšno kolo zakotalilo v skedenj ali seneno kopo in požar je bil tu.

Spoznajmo še kresne rastline. Zapisano v narodopisju in povedano po izročilu: nekatere rastline dobijo v kresnem času čarobno moč. Nabirati se morajo zgodaj zjutraj pred sončnim vzhodom. Mlado, nizko praproto moramo čez dan dobro posušiti, zvečer pa jo damo pod rjuhe ali prtičke, kjer spimo. Resnica je, da se znebimo revmatičnih obolenj. Posebno moč imajo cvetlice, ki jim pravimo kresnice. Zaljublenci iz teh trgajo lističe in govore: ljubi, ne ljubi, me bo poročil, me ne bo... Katera beseda pride na zadnji odtrgan listič, je resnična. Dočim starejši ljudje pa pravijo: bom zdrav, bom še dolgo živel in podobno.

Tudi voda ima na kresno noč posebno moč. Včasih so se v tolmunih in globokih vodah kopali (še pred polnočjo), da bi vile sojenice pomagale srečno končati leto. Na kresno jutro pa se je dobro umivati pri studenih, da se znebimo kožnih lišajev in nagubane kože. Če en dan pred kresom namočite mlade, nizke praprote v vodi, jih pustite stati preko noči in si v tej vodi dalj časa umivate noge, izginejo bolečine. To sem tudi sam preizkusil in so izginile.

Še opozorilo! Na god Janeza Krstnika je strogo prepovedano voziti seno in snopje v skedenj, ker rada udari strela. Ženice, ki takrat žanjejo, morajo imeti na glavi venček, spleten iz poljskih rož. Po eni šegi mečejo te venčke čez strehe poslopij, da so le ta obvarovana pred strelo. In še: na predvečer godu Janeza Krstnika zatikamo za podboje vrat praproto, šentjanževko, kresnice, belo omelo, da smo obvarovani pred nesrečo.

Toliko sem vam, drage bralke in dragi bralci, opisal kresne navade, šege in običaje. Prav je, da jih ohranimo kot doto, ki so jo nam zapustili naši predniki.

BLAGOSLOV MUŠEVE KAPELE V DOVŽAH

MILENA TRETJAK

Lepo sončno nedeljo, se pravi 23. junija 2002, so se v Dovžah zbrali krajani Dovž, Razborce in ostali, da sodelujejo pri blagoslovu nove Mušove kapele. Blagoslov je po maši opravil župnik Tine Tajnik, poleg njega pa sta bila na blagoslovu prisotna tudi župnik iz Podgorja gospod Polde in župnik iz Kaple gospod Igor.

Potrebno je bilo zgraditi novo ali pa obnoviti staro kapelico. Cesta se je namreč že precej dvignila, voda pa je tako zamakala kapelo, da se je pričela omet rušiti.

Pred leti je pokojni mož Merzdovnikove Marije razmišljal, da bi zgradil novo oziroma vsaj obnovil obstoječo kapelico, pa vendar mu to ni uspelo zaradi bolezni in finančnih težav. Želja in upanje vedno ostaneta. In tudi to upanje je obstajalo vse dokler se nista nova gospodarja Andrej in Milena odločila za izgradnjo nove.

Kapela je vseskozi zaokroževala Mušovo domačijo, kjer se vrstijo Muševi rodovi in po pripovedi naj bi ta rod bil četrti. Zakaj je bila kapela prvotno postavljena, ne ve nihče. Marija pravi, da so jo vedno lepo krasili, saj je bila to lepa dediščina in prelep spomin na vero njihovih prednikov. Hkrati pa je bila ravno Marija, ki je bila v sredi ni kapele vsem, ki so se k njej zatekali, v pomoč in tolažbo. Nova kapela je enaka kot prejšnja, le da ima na glavnem mestu Marijo z Jezusom. Na zgornji strani je slika sv. Krištofa, kateri je zavetnik vseh, ki so povezani s prometom oziroma vseh šoferjev. Na drugi strani pa je slika sv. Andreja, patrona gospodarja. Ta svetnik pa je bil kmet in ribič. Bil je zelo veren, zato so ga pogani usmrtili na poševnem križu. Zato se še danes imenuje nevarnostna oznaka na železniških tirih Andrejev križ.

Po pripovedi Muševe Marije pa naj bi ta kapela pomagala vsem, k njej so se namreč zatekali vsi verni in pri Mariji molili. In mogoče so ravno pri tej kapeli mlade mame izprosile svojim sinom

Cela Mušova družina in župnik Tine Tajnik, ki je opravil blagoslov in župnik iz Podgorja Polde Korat.

Svetnika sv. Andrej in sv. Krištof

duhovniške poklice, saj iz te male verne vasice prihaja kar pet duhovnikov. Na to pa so krajani Dovž lahko zelo ponosni.

Novo Mušovo kapelo bodo zopet lepo krasili in k njej

darovali cvetje. Pa vendar ne bodo darovali samo cvetic, darovali bodo svojo ljubezen, krasili pa jo bodo z dobrim srcem. S tem pa se bodo še naprej zatekali k njej ob bolezni in težavah.

V razmislek pa še naslednje besede, Muševe Marije :

» Zato pa dragi imejmo se radi, ... naše življenje je kratko, odpuščajmo si, da bo tudi Bog nam odpustil.«

100 LET PIHALNEGA ORKESTRA ŽELEZARJEV RAVNE

BRANE ŠIRNIK

Pod zaščito visokih vrhov in v nedr-
jih zelenih dolin med Peco in
Pohorjem, med Uršljo in Kozjakom,
že od davnih časov živi rod godcev in
pevcev. Med počitkom od trdega
dela, ko so trgali divjini svoj rodovitni
kos zemlje, ko so drvarili in kuhali
ogljje, ko so orali in kleli nad bornim
pridelkom, se je pojavila pesem.
Nevsiljivo in zvesto jih je spremljala
na godovih in slovesih, na porokah in
pogrebih; in žalost v srcih je bila
milejša, težave so bile videti manjše -
in življenje se je zazdelo
lepše in lažje.

V tem skritem koroškem kotu, kjer menda
še zemlja brunda po svoje, so se znova in
znova rojevali talenti s priroeno ljubezni-
jo do ubranega petja in harmoničnega
zvoka. V Guštanju in v Kotljah sta na
porokah in na veselicah konec devetnajste-
ga stoletja godli dve partiji muzikantov. V
letih, ko so domači možje in za njimi žene
in otroci množično odhajali na tuje za
boljšim kosom kruha, ko se je v svetovno
znani Thurnovi jeklarni poleg pudlanega
talila tudi lončeno jeklo, so bili pomemb-
nejši dogodki obvezno pospremljeni z ubra-
nimi zvoki trobent in klarinetov. Fanfare so
najmočnejše odmevale na gasilskih paradah
in prav gasilski »Na pomoč« je godce
najtežje pogrešal. Trobentar avstrijske voja-
ške godbe Alojz Kostwein je po vrnitvi od
vojakov prvi pričel enaindvajset mož -
delavcev, glasbenih samoukov, da so se
oblečeni v gasilske uniforme prvič pokaza-
li v javnosti.

1. septembra 1902 je bila v Guštanju lepa
nedelja. Muzikanti so »pegajali« gasilce
k cerkvi. Fantje so znali takrat še štiri
koračnice, ki so jih seveda večkrat ponavl-
jali, vendar to ni nikogar motilo, saj je bil
nastop tako imeniten dogodek, da je vse
govorilo o njem. Za kraj je bila to neverjet-
na senzacija: Guštanj je dobil »pleh
muziko«!

Številne viharje je previharila od tedaj in
se vedno znova potrjevala in puščala
neizbrisno sled v domala vseh dogodkih
kraja in Koroške. Vedno nove in vse bolj
vznese generacije so jo vodile in
zpuščale, godba pa se je razvijala, se
neslišno spremenila v orkester, nastopala in
tekmovala ter ponesla glas o Koroški daleč
preko meja svoje domovine. Jožko Herman,
Alojz Lipovnik, Ivan Gradišek in (sedanj)
Srečko Kovačič so dirigenti, ki so vtisnili
neizbrisen pečat nenehnemu umetniškemu
razvoju godbene dejavnosti na Ravnah.

Številna zlata odličja na domačih tek-
movanjih so vzpodbudila godbenike za prvi
nastop na svetovnem tekmovanju pihalnih
orkestron na Nizozemskem že davnega leta
1978. Prvi »Hermanovi« zlati medalji sta
1989. sledili kar dve - »Lipovnikovi« v
korakanju in v koncertnem programu. S Sre-
čkom Kovačičem je leta 1997 sledilo novo
zlato s posebno pohvalo in z najvišjo oceno
dosedanjih slovenskih nastopov. Vrhunec
umetniškega razvoja pa šteje lanski nastop
v umetniški kategoriji tega tekmovanja, ki je
rezervirana le za ducat najboljših amaterskih
orkestron na svetu. Imeniten uspeh ni prišel
samo s povabilom: še bolj imenitnih je osvo-
jenih 90 % vseh možnih točk, ki ravenški

orkester ponovno uvršča v zlato družbo
posebno pohvaljenih. Orkester je dobitnik
tudi številnih domačih priznanj: leta 1977 ga
je z Redom dela z zlatim vencem odlikoval
takratni predsednik Tito, od Zveze kulturnih
organizacij Slovenije je leta 1971 prejel
Gallusovo plaketo, 1979. pa je na tek-
movanju v Valjevu osvojil Kipec Koste
Abraševića - najvišje jugoslovansko priz-
nanje za ljubiteljsko kulturno udejstvovanje.

Na Ravnah so zadnje junijske dni prazno-
vali. Častitljiv jubilej so obeležili in počastili
s slavnostnim koncertom v petek 29. junija
na katerem so zaslužnim godbenikom
podelili medalje za zasluge Mednarodne
zveze godb ter Adamičeve kolajne. Z video-
projekcijo opremljen koncert je bil predzad-
nji v vrsti prireditve, ki so se pričele v okviru
praznovanja stoletnice že konec maja v vžli-
ki dvorani Slovenskega narodnega gledališča
v Mariboru. Tu je ravenški orkester
koncertiral prvič. S koncertom so dva dni
kasneje obeležili tudi v Festivalni dvorani
v Ljubljani. V Koroškem muzeju na Ravnah
je odprta razstava z naslovom »Pleh in sim-
fonija, 100 let Pihalnega orkestra železar-
jev Ravne«, izšel pa je tudi lep s številnimi
barvnimi fotografijami opremljen almanah
z opisom dosedanjega razvoja orkestra.
Pred glasbenim domom je pod vodstvom
Ivana Gradiška nastopil Pihalni orkester
glasbene šole Ravne, v soboto 30. junija
pa se je praznovanje končalo z veliko para-
do sosednjih godb iz Prevalj, Slovenj
Gradca, Mute, Vuzenice in Ojstrice.

Vse najboljše jubilaru tudi v naslednjih
stotih letih! ▲

OB 40-LETNICI KOROŠKEGA RADIA PRVI RADIJSKI PIKNIK

IDA ROBNIK

Od ustanovitve radia Slovenj Gradec pa do danes je preteklo 40 let. Bilo je 10. junija leta 1962, ko se je tiso nedeljsko dopoldne oglašil in vsem poslušalcem zaželel veselo in prijetno dobrodošlico.

Od začetka se je radio oglašal samo ob nedeljah, pozneje pa je prišel na tedensko oddajanje. Z leti, ko je program postajal vse bogatejši, pa se je radio preimenoval v Koroški radio in si je do danes z bogato programsko shemo, od ponedeljka do nedelje, pridobil širok krog poslušalcev. Med dobro poslušanimi oddajami je tudi oddaja "Od brazde do kruha", ki jo že več let pripravljata Franček Jurač in Mira Jeromel. Oddaja je med poslušalci zelo dobro sprejeta na podeželju, radi pa jo poslušajo tudi ljudje, ki se ne ukvarjajo s kmetijstvom. Njen voditelj Franček Jurač pravi:

"Res je kmetijska oddaja, ki je na sporedu vsako nedeljo v dopoldanskem času, med poslušalci zelo priljubljena. Oddajo pripravljamo že nekaj let v sodelovanju s poslušalci. Enkrat na mesec so oddaje kontaktne, v katerih neposredno sodelujejo poslušalci sami, v njih pa obravnavamo problematiko kmetijstva, ki je ta čas zelo pomembna ob vstopu v Evropsko unijo, veliko govorimo o delu in življenju ljudi pod Uršljo goro in Pohorjem, tu pa so seveda še razni nasveti, ki jih poslušalci radi sprejemajo. Da pa je oddaja zares takšna, kakršno si želijo, pa v oddaji vrtimo stare domače melodije in pesmi, ki so ponekod že skoraj šle v pozabo."

Za pripravo oddaje je gotovo treba vložiti veliko dela in truda!

"Vsako delo potrebuje svoj določen čas. Tudi pri pripravi oddaje je tako. Da je za vsako oddajo dovolj prispevkov, je treba opraviti veliko obiskov in raznih razgovorov. Tu nam poslušalci zelo pomagajo. Velikokrat nam povedo kaj bi v oddaji radi slišali, zato njihove pred-

Franček Jurač predaja nagrado Radu Jeromlu za sodelovanje v jubilejni nedeljski kmetijski oddaji. Foto ▲▼ Ida Robnik

Voditelja oddaje Koroškega radia "Od brazde do kruha" Franček Jurač - levo in Mira Jeromel - desno.

loge in nasvete radi upoštevamo, da pa je oddaja še bolj zanimiva, pa nam pri tem pomagajo zunanji sodelavci."

Ali v bodoče razmišljate o tem, da bi oddaji dodali še kakšne novosti?

"O tem veliko razmišljamo. Naša želja je tudi, da bi se z oddajami neposredno oglašali s terena oziroma, da bi oddaje prenašali z naših kmetij, kjer bi neposredno z nami sodelovali kmetje sami. To so le želje, kako pa jih bomo uresničili pa je še vprašanje. Razmišljam tudi, da bi tesneje povezali našo oddajo in Viharnik, saj oba medija obravnavata isto problematiko dejansko za isto skupino porabnikov informacij."

Ob praznovanju radia ste pripravili tudi radijski piknik, na katerega ste povabili tudi poslušalce. Kakšen je bil odziv?

"Da bi se s poslušalci še поблиže spoznali, smo na jezeru v Doliču pripravili prvi radijski piknik, za katerega lahko rečem, da je bil dobro obiskan. To si štejem v čast in ponos, zato smo sklenili, da bomo radijske piknike odslej prirejali vsako leto. Da je bilo praznovanje še lepše, je na dan piknika kmetijska oddaja potekala v živo iz studia Koroškega radia.

S sodelavko Miro, ki sva oddajo vodila, pa sva vsakega poslušalca, ki je v oddaji sodeloval tudi nagradila s skromno nagrado in nekateri nagrajeni poslušalci so po nagrado prišli kar na piknik." ▲

RAZSTAVA

IDA ROBNIK

V tednu občinskega praznika v Mislinji je bila v prostorih knjižnice Ksaverja Meška razstava fotografij, dokumentov in časopisnih izrezkov pod naslovom "Ljudje in kraji nekoč in danes v občini Mislinja", ki jo je uredil profesor Jože Potočnik, zgodovinar in zbiratelj zgodovinskih dokumentov in zapisov. Obiskovalci so si razstavo z zanimenjem ogledovali, saj so iz dokumentov videli in izvedeli marsikaj o svojem kraju in ljudeh, kar prej niso vedeli. ▲

Profesor Jože Potočnik ob otvoritvi razstave

1

2

Na Ludranski vrh nad Črno na Koroškem, kjer stoji mogočna Najevska lipa - mati vseh lip na slovenskem, je 800 let stara lipa pod svojo krošnjo letos že dvanajstič povabila na tradicionalno državniško srečanje državnikov, med katerimi je letos kljub več letnim obljubam prišel tudi premeir dr. Janez Drnovšek. Vsi, ki so prišli k Najevski lipi, so se dodobra potili pod vročim julijskim soncem, dodobra pa so se oznojili državniki in politiki pri merjenju moči v raznih igrah. Tako je ministrica za gospodarstvo Tea Petrin skupaj z ministrom za pravosodje Ivanom Bizjakom zvijala volno v klopčič, vrtanja luknje v borov hlod za potrebe vodovodne cevi pa sta se pogumno lotila minister za delo Vlado Dimovski ter minister za okolje, prostor in energijo Janez Kopač. Seveda pa srečanje pod Najevsko lipo ni šlo brez že tradicionalnega štehanja, ko je pet koroških mladcev na konjih v galopu skušalo razbiti za to posebej narejen sod. Po štehanjskem običaju pa so dekleta izbrala štehanjskega mojstra. Letos si je to ime priporil Primož Pratnekar.

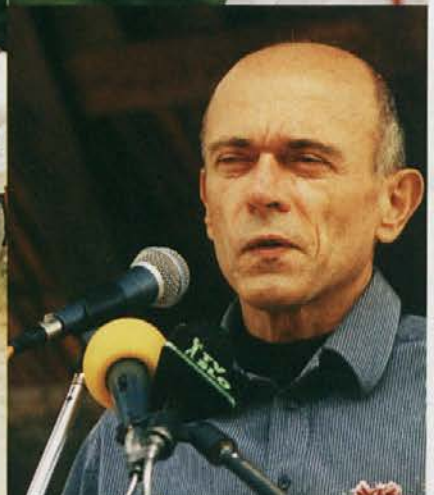

4

5

1. Rej pod lipo so zaplesali člani folklorne skupine KUD Gozdar.
2. Dr. Drnovšek med Korošci.
3. Med druženjem pod Najevsko lipo je nastala skupinska slika s predsednikom.
4. Štehanjski mojster je postal Primož Pratkanar.
5. Minister za delo Vlado Dimovski in minister za prostor, okolje in energetiko Janez Kopač vrtata smrekovo deblo.
6. Župan občine Črna Franc Stakne pozdravlja vse navzoče.
7. V slavnostnem govoru je dr. Janez Drnovšek dejal: "Združujmo se, da bi preprečili nove vojne, vzpostavili trajni mir, varovali okolje in naravo."
8. Dravograjski župan Rado Krpač in direktor Gozdnega gospodarstva Slovenij Gradec Silvo Prižrnjak pod nederj Najevske lipe.

VIHARNIK

GOZDNO GOSPODARSTVO SLOVENJ GRADEC

Vorančev trg 1

2380 Slovenj Gradec

Telefon, nc: 88 43 332, Faks: 88 42 684

E-mail: viharik@gg-sg.si

SERVIS

Če ste lastnik tovornega vozila, gradbenega ali kmetijskega stroja, potem prav gotovo potrebujete nekoga, ki vam bo pomagal skrbeti zanj.

S svojimi dolgoletnimi izkušnjami in usposobljenimi delavci vam nudimo:

- vzdrževanje vseh vrst tovornih vozil z nadgradnjami
- montažo in vzdrževanje hidravličnih dvigal
- merjenje tlakov in nastavitve varnostnih ventilov
- avtooptiko za tovorna vozila - merjenje nastavitve stekanja koles in osi z lasersko optično merilno napravo
- centriranje koles za tovorna vozila
- demontažo in montažo avto-

plašev tovornih vozil, gradbenih strojev in traktorjev do velikosti 56"

- prodajo vseh vrst avtoplašev proizvajalcev Bandag, Sava, Semperit, Goodyear, Debica,...
- po konkurenčnih cenah obnovo izrabljenih pnevmatik
- pranje tovornih vozil z ročno enokrtačno napravo
- vzdrževanje in popravilo gradbene mehanizacije
- vzdrževanje in popravilo kmetijske mehanizacije (smo po-oblašeni servis traktorjev UNI-VERSAL)
- montažo in popravilo gozdarskih vitlov
- varenje, struženje, rezkanje

Obiščite nas ali pokličite za dodatne informacije!

PE SERVISI

Pameče 151, 2380 Slovenj Gradec

☎ (02) 88 46 100

Telefax: (02) 88 46 109

T R G O V I N A

LES

SPECIALIZIRANA TRGOVINA
ZA OSKRBO GOZDARSTVA

V naši gozdarski trgovini LES v Slovenj Gradcu in Radljah vam nudimo vse, kar potrebujete za delo v gozdu:

vso gozdarsko orodje in opremo za posek in spravilo lesa, kolesne verige za traktor ali tovornjak, zaščitna sredstva in oblačila za gozdarje, kosilnice in motorne kose, škarje za živo mejo, motokultivatorje in še vse ostalo za delo v gozdu in na vrtu, itd...

Oglasite se pri nas.

SLOVENJ GRADEC,
Cesta na Štibus 1

☎ 88/21 620,

faks 88/42 684

RADLJE (Dvorec),

Koroška cesta 68

☎ 88/71 423,

faks 88/71 239

koroška banka

Koroška banka d.d. Slovenj Gradec,
bančna skupina Nove Ljubljanske banke

Izberite smer, Koroška banka vas pripelje na cilj!

Težko pričakovani dopustniški dnevi so tu. Odločamo se, kje, s kom in na kakšen način jih bomo preživeli. Da pa bo preživljanje dopusta čimbolj udobno, varno in brezskrbno, je potrebno poskrbeti tudi za finančno plat.

Koroška banka vam pomaga uresničiti vaše sanje z **osebnim kreditom!**

Ko boste s pomočjo osebnega kredita Koroške banke ali brez njega prišli do priljubljenega letovišča, se za vas začne pravi dopust.

Naj bo to kjerkoli - za varno plačevanje vam Koroška banka nudi izbiro med različnimi **plačilnimi karticami**. Poleg tega lahko na potovanju uporabljate tudi **potovalne čeke** ter **sistem Western Union**.

Kjerkoli po svetu lahko tudi preko **Klika, Proklika in Proklika Plus**, če ste ustrezno računalniško opremljeni, opravljate vplačila in izplačila za nemoteno poslovanje vašega podjetja ali urejate svoje osebne finance na najbolj varen način.

Oglasite se v katerikoli od poslovalnic Koroške banke, kjer bodo za vas uredili vse potrebno!

**Koroška banka d.d.,
Slovenj Gradec, Glavni trg 30
Bančna skupina NLB**